

INDIAN OPINION

Founded by
- MAHATMA GANDHI -
- IN 1903 -

No. 17 - Vol. XLVIII

FRIDAY 28TH APRIL, 1950.

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
(PRICE) FOUR PENCE

"People call me a dreamer. But I confess that I am a dreamer. I have always been a dreamer, even when I was a child. I have been a dreamer of dreams, but the dream of all my dreams, the dearest dream of my life, has been the dream of freedom for India. They think it is a discredit to be a dreamer? I take pride in being one. They do not like my dreams. But that is nothing new. If I did not dream dreams of India's freedom, I would have accepted the chains of slavery as something eternal. The real crux of the question is, can my dreams become realities? I submit they have increasingly become realities. No, I do not mind being a dreamer. The progress of the world has depended on dreamers and their dreams,—not dreams of exploitation and aggrandisement and perpetuating injustice,—but dreams of progress, happiness for the widest masses, liberty and independence for all nations."

—SUBHAS CHANDRA BOSE.

JAYBEE SILK HOUSE

(FORMERLY THE JAPAN BAZAAR)
JOHANNESBURG'S FAMOUS SAREE HOUSE

45" Wide COLOURED GEORGETTE. Superior Quality. In following shades: Pink, Salmon, Saxe, Royal, White, Emerald, Red, Purple, Wine, Maroon, Black, Orange, Lemon, Pelunia. Yd. 7/11.

45" SUEDE SILK, White, Pink, Sky. Per yd. 7/11.

JUST ARRIVED!
45" wide TINSEL GEORGETTE. All Shades. Per yd. 15/- SAMPLES ON REQUEST.

FOR BLOUSES
SWISS EMBROIDERED GEORGETTE, 36" per yd. 12/6.

MEN'S PURE SILK SHIRTS.
Cream. Collar Attached. All Sizes. 27/3 each.

VELVET.
44" Chenille Georgette in all latest Shades Suitable For Sarees. Per yd. 22/6

EMBROIDERED GEORGETTE SAREES. In all leading shades. Now reduced to £4/10/0. each.

EMBROIDERED SUEDE SILK SAREES. Attractive Embroidery. Special price £4/4/0. each.

GEORGETTE JARI WORK SAREES, with attractive wide borders in all shades. Reduced to £6/10/0. each.

GEORGETTE HEAVY JARI WORK SAREES, with Jari work borders in all shades, £12/12/0 each.

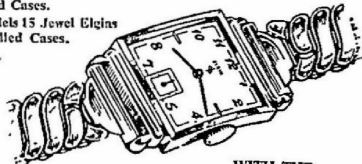
FANCY TINSEL SAREE BORDERS
In Latest Designs & Colourings 8 yds. to a piece From 25/- To 50/- per piece.

SAREES
★
Printed Voile Sarees. In Latest Designs. Pink, White & Blue Ground. 5 yds. lengths. 25/- each 6 yds. lengths. 30/- each

Phone 33-6229. ——— 39a MARKET STREET, JOHANNESBURG. ——— P. O. Box 5169

ELGIN

21 Jewel Lord Elgin and 17 Jewel Elgin De Luxe in Solid Gold and Gold Filled Cases. Latest models 15 Jewel Elgins in Gold Filled Cases.

WITH THE NEW MIRACLE DURA-POWER MAINSPRING.

ADVANCE. 1950 MODELS

KATZ & LOURIE LTD.
COR. BLOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
BULLBRAND FERTILIZERS LTD.
SARNIA, NATAL.

Kasturba Gandhi Memorial Number

Copies of Kasturba Gandhi Memorial Number can be had at this office at 1s. 3d. including postage.

'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

Are You a subscriber of
'Indian Opinion'
If not, Why not?

PHONE 33-265 1
MASTER BROS.
 Manufacturers of Ladies and Girls
 Straw and Felt Hats
 Wholesale Merchants and Direct Importers.
**House For Keen
 Cash Prices.**
 33 West Street, JOHANNESBURG.

માસ્ટર બ્રધર્સ

હોલસેલ મરચાંદસ એન્ડ કાયરેક્ટ ઇમ્પોર્ટર્સ.
 રેશમી તેમજ સુતરાઈ કાપડ, કુલન રમ્સ, બ્લાન્કેટ્સ—એબી બાબકો
 માટે ભાત ભાતનો માલ—તેમજ ફેપરીટીન ન્યોરવેટ સાડીજી.
 વીગેરે મુદે હમારે લાં પ્રથમ તમાસ
 કરવા બલામણ છે.

33 વેસ્ટ સ્ટ્રીટ,
 જોહાનિસબર્ગ
 ફોન
 33-2651

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN". Phone 21429.
P. HARGOVAN & CO.
 (PTY.) LTD.
 WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.
 P. O. BOX 1250.
 15 & 17, Cross Street,
 DURBAN.

M. J. PATEL
 INTERNATIONAL SPORTS COMPANY
 Importers & Exporters & General
 Commission Agents
 10 Peking Road, KAWOON, HONG KONG.
**Special attention is paid
 to indent orders**
 Write To Us For Further Particulars.

HANNON'S DETECTIVE AGENCY (PTY.) LTD.
 MANAGING DIRECTOR: O. HANNON, seventeen years Royal Irish
 Constabulary and Criminal Investigation Department, S. A. Police.
 Manager: MINDEN PLUMLEY, ex Headon Police-College and Crimi-
 nal Investigation Department, New Scotland Yard, London.
 Criminal, Commercial and Matrimonial Investigations Carried Out
 in Strictest Confidence.
 11/12 Pastern Chambers, Jeppe Street; P.O. Box 5199, Johannesburg.
 Phone:—Office: 22-7771. After hours: 24-4544.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED
 BY TAKING
 TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
 FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
 ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1499

THE NEW INDIA ASSURANCE COMPANY LIMITED.

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry,
 Motor Bus, Plate Glass, Workmen's
 Compensation, Etc. Etc.

આ દોહી વીમા કંપનીમાં જીવનીના, આગ, મોટર કાર મોટર
 લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ,
 સાચવટ વીગેરે રેકે ભતના વીમાઓ ઉતરાવી ચકાવ છે.
 દોહી કંપનીને ઉપવર્ત આપવું એ રેકે દોહીની શરત છે.

Natal Office:
"NATVAR MANSION"
 74, Victoria Street,
 DURBAN.
 Telephone 25846. P. O. Box 1610.
 Tel. Add: "RUSTOMJEE"
 Durban.

Transvaal Office:
**ROOMS NO. 12 & 13.
 BARKLY ARCADE,
 Dignall Street,
 JOHANNESBURG**
 Telephone 33-4478
 Tel. Add: "RUSTOMJEE"
 JOHANNESBURG.

JALBOY RUSTOMJEE
 Principal Representative For The Union Of South Africa.

B. I. S. N. Co. Ltd.

Announce the re-introduction of direct calls at Karachi. S.S. Karanja leaves Durban 5th May, 1950, for Bombay, Calling at Karachi and Bedi Bandar.

Passengers must conform with the Vaccination and Yellow Fever inoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without	food	£66-0-0
Second	"	"	"	45-0-0
Inter-Class	"	"	"	30-0-0
Unberthed (Deck)		without	food	18-15-0

Muslim Special Food £10-17-6 Ordinary Food £4-15-0
Hindu Special Food £10-0-0 Ordinary Food £4-2-0

Bookings for 1st, 2nd, Inter-Class and Unberthed (Deck) can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS [PTY] LTD.
390 PINE STREET — — DURBAN.

ડેક પસંજરોને નોટીસ

સુસાફરી કરતી કેટલીક જનતા તેની સાથે ઘણા નોટા પ્રમાણમાં સરસ માન રાખતી હોવાથી કંપનીના જહાજોમાં ડેક સુસાફરી કરતા ઉતાડ્યોને બેઠક હાડમારી ભોગવવી પડે છે.

સુસાફરી કરતી દરેક બંધિતના હિતને ખાતર અને ગેરવાજબી રીતે અતિશય નોટા કહના દાગીના અને ખાસ કરીને કારગો તરીકે જ જહાજમાં ચઢાવવા લાયક હોય તેવા અતિશય નોટા દાગીના સાથે રાખવામાં પ્રયાસ કરતા ઉતાડ્યોને આથી ખચર આપવામાં આવે છે કે કંપની તરફથી જહાજ ઉપર આવેલા સરસામાન નહિ રિવકારવાના કાનુ નો ફરકથીત અમકમાં સુકવામાં આવશે અને તેને પરિણામે જ કંઈ ખચય થશે તેની જવાબદારી કંપની તરફથી રિવકારવામાં આવશે નહિ.

ઉતાડ્યોને તેમની સાથે લઈ જવાના ફક્ત ચાળીસ ક્યુબીક ફીટ જેટલા સરસામાનમાંથી દસ ક્યુબીક ફીટ જેટલો સામાન મફત લઈ જવા દેવામાં આવે છે, પરંતુ એ ઉપરાંતના વધારાના માલ માટે તેમજે લાઇ પડતા ચાઇ દર પ્રમાણે ખાડું આપવું પડશે.

કોઇ પણ સંજોગમાં ડેક સુસાફરી દરમીયાન પોતાની સાથે તુતક ઉપર એક બેડીંગના વીલા અને એક ટ્રક સિવાય વધુ સામાન રાખવા દેવામાં આવશે નહિ.

આ સિવાયના સવળા દાગીના ઉપર પોતાના નામના લેગલ લગાડવા પડશે એટલે તે વહાણમાં એક રથજે ગોડવી દેવામાં આવશે.

આ તમામ કાનુનો સુસાફરી કરતી જનતાના હિત ખાતર હોવાથી એ સર્વનું પાલન કરવામાં સહકાર આપવા સર્વને નમ્ર અરજ કરવામાં આવે છે અને ઉતાડ્યોને યાદ આપવામાં આવે છે કે આ કાનુ નોનું પાલન નહિ કરવામાં આવે તો સ્ટીમર ઉપડવા અંગેની પ્રાયમીક વિધિઓ પુરી કરવામાં વિચલ થશે અને તેને પરિણામે તેમને કદાચ જહાજ સુધી જવાનો પ્રસંગ આવે.

Men who matter

shave with Gillette

Men who matter realise the importance of a fresh, well-shaven face in creating a good impression. It is not surprising, then, that they use Gillette blades. They know that Gillette is the finest and most economical of all shaving systems!

Blue Gillette Blades

'Good Mornings' begin with Gillette
1/3
4845-

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

મેનેજર: મણીભાઈ ભાણુભાઈ કાટીયારવાળા.

દરેક ભલતની ગીઠાઈઓ, ચોખ્ખા ધીની તેમજ ચોખા ચેવા, મસાલાથી અને બનાવીએ છીએ.

અમારું વખણાએહું સુરતી લુચું જેવ, મમરા, ગાંડીઆ, ભજબજા, ખાતરા વિગેરે દરરોજ તાલ બનાવીએ છીએ

પાર્ટી લીએરે મારે મોટા પ્રમાણમાં ગીઠાઈ જોડર પ્રયાજે ટુંકે વખતમાં બનાવી આપીશું

PHONE 33-6675. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART.
34 President Street Corner Diagonal St., Johannesburg

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડફ્રમ સુદ, ઠાઈનીગ્રહમ સુદ, વેરડકેબ, હરેસાંચિ ચેરડ-સાઈલ બોડ ઝોફીસ ડેરક, લુક કેસ, ટેમલ, તદન કીફાયત શાવે ખરીદી શકશો. ભતે પધારી તાલ લેવા સુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેમલ અને કીચન ડરેસર—

નું હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોલ હમેચ તઈયાર રહે છે માલ શેઠા શાવેના પ્રાઈસ વીરક મચાવે અને વેપાર આજબ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG
PHONE 33-4691. BOX 2626, 10

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 17—Vol.—XLVIII.

FRIDAY, 28TH APRIL, 1950

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
Price: FOUR PENCE

Indian Opinion

FRIDAY, 28TH APRIL, 1950

Self-Deception

THE Mind of Man (Sans. 'Manas') is capable of some truly remarkable gymnastics. When it is the slave of our desires—of our material ambitions and appetites—we get what is commonly called wishful thinking. Truth—the True; the Real—being at variance with what we would like it to be, is then disregarded; the altar of our worship Truth should occupy, defiled and desecrated. Idolatry—the worship of idols, we ourselves ingeniously create—usurps the worship of the true God, and all sorts of mental contortions and distortions are engaged in, in self-justification. Even when the evidence of untruth and unreality can no longer be resisted, that element in the thinking principle known as egotism, all too frequently refuses to admit having been mistaken and to readjust and adapt itself to the now obvious but still unpalatable truth.

Mankind has paid dearly for this indulgence in what may also be described as mental jugglery. The birth of truth in every department of knowledge has almost invariably been accompanied with the labour pangs of martyrdom of its devotees. The disciples of untruth, on the other hand, have rarely been at loss for some justification, however untenable, of the attitude adopted by them. The desire shapes

and colours the thinking; the wish is father to the thought. History abounds in such examples, and will continue to furnish them as long as truth is not sought and treasured for its own sake and is subordinated to expediency.

South Africa's Apartheidism is probably the most recent of such examples. Excuses may be found for the average bourgeois voter whose vision does not extend beyond the maintaining of an ample supply of cheap labour for his factory, office, shop or home. His gospel is to get the most he can for his money. He wants dividends and considers a bird in the hand worth very problematical catches in the bush.

As regards the professional politician and self-styled statesman, perhaps the least said the better. King George III of England is reported to have described him and his kind in terms it would probably be difficult to improve upon. When a British Prime Minister sees nothing wrong in misleading his country concerning the state of its defences because disclosure of the true position might have lost his party the election, "political morality" surely has been sufficiently criticised. In parenthesis, the professional

politician provides the critic with an alliteration that must be almost unique. Promises, Place, Power, the three Persons of the Trinity of the Diety of his worship.

One seeks in vain, however, for any excuse for the distortion by professed followers of the Christian Master, of His plain, unequivocal teachings concerning the Fatherhood of God and the Brother relationship of every Member of the Human Family,

When what in effect is the State Church of a country advances as one of its reasons for endorsing a doctrine such as that of Apartheid because it is the policy of the Government presently in power, the perversion of religious principles to political expediency must surely have reached the limit.

The churches are constantly deploring what they call the irreligion of the people. Is it reasonable to expect conversion to spiritual ideals such as renunciation, sacrificial service, brotherliness and such other canons of thought and action as are properly comprehended under the name of Religion when the Church Doctors, themselves, are divided concerning doctrine that involves those fundamental and essential principles? On the contrary, a people indoctrinated with jungle ethics in regard to life and living, as indeed is the case with the majority,

is scarcely likely to discard the methods that have at least enabled it to exist in favour of such teachings as "Love thy Neighbour as Thyself," "Give up thy life if thou would'st live," "Return Good for evil, Love for Hate."

The plain man, he who in his millions make up mankind, and whose bare survival has had to be won the hard way, is unlikely to respond to the spiritual concept of man's relationship to God when those who should be both his mentors and exemplars are themselves capable of such inconsistencies.

Few people will dispute that very radical reforms are needed for the fashioning of a better world, a world in which jungle ethics shall be outlawed in favour of righteousness, brotherly co-operation and service. It is axiomatic that conversion must proceed reformation. "Within yourselves deliverance must be sought. The way in which mankind's real progress and happiness may best be achieved has been told in simple, unmistakable terms. Apartheid, "the Heresy of Separateness," is certainly not one of them.

Paltering with truth, compromising between right and wrong, endeavouring to serve two masters after the Cardinal Wolsey manner, ends only one way. "In that ye were neither hot nor cold, "I spewed ye out."

The Black Bill

THIS article is based on the summary of the Group Areas Bill, which appeared last Friday in the daily Press. The Transvaal Asiatic Registration Act, which came in 1907 was termed the "Black Act" and it stirred the heart of every Asiatic to its very depth and formed the subject of a bitter struggle—the historic Passive Resistance struggle, led by Mahatma Gandhi. Then came the Class Areas Bill in 1924 which once again shook the Indian community and such a storm was created that it brought to these shores India's unofficial ambassador—the late Mrs. Sarojini Naidu. As fate would have it the Smuts Government, responsible for introducing the Bill, was defeated which caused the Parliament to break up and the Indian community was saved from a calamity. Thereafter came the Areas Reservation Bill in 1926 by the Hertzog Government which also caused a tremendous agitation which brought an official delegation from India, followed by the famous Round Table Conference, between the Governments of India and the Union resulting in the dropping of the Bill and the advent of the Capetown Agreement. But the peace afforded by that Agreement was short lived, because it was soon followed by the Transvaal Asiatic Land Tenure Act which was introduced in 1932 and then we have had the Pegging Act in Natal by the Smuts Government and then the Asiatic Land Tenure Act applying to Natal and the Transvaal and before that Act is fully applied the Group Areas Bill is flung at us by the Nationalist Government, which bill is worse than the Class Areas Bill. Though

it is said to be of general application it will detrimentally affect the Indians only because of the vested interests created by them. Its effect on the Europeans will be nil, but apart from the moral degradation it will spell the economic ruin of the whole Indian community. The far reaching effect of this piece of legislation, if it is allowed to pass, will be felt as time goes on. There will be no security of land tenure, no security of anything at all. Almost all the financial agencies have already, since the Asiatic Land Tenure Act came into existence, ceased to give loans to Indians, and even the little that they were able to get will now be stopped. The value of existing properties owned by Indians will depreciate tremendously since the present owners will not be able to bequeath their property even to their own children. When the father dies what is to happen to the children? They will be thrown out on the street and the ownership of the property will go into the hands of Europeans at a next-to-nothing price, because no one else will be able to purchase it! What will happen to the long established Indian firms, for instance, in West Street, should that be proclaimed a European Group Area? They must close down and go where? The same rule applies to Europeans it will be said. But there is an exemption clause in the Bill for teachers, doctors, banks, chemists etc, and it will be easier for them to get exemption than an Indian businessman whose whole trade practically depends on Europeans. What will be the position of owners of properties, who, with their wives and children, are living in their own pro-

perties if the particular area is proclaimed for occupation for a particular racial group? Where has he, to seek a place for himself and his family? The deeper you go into the Bill the more horrifying it becomes and you cannot help feeling that you are in for ruthless Nazi regime. It is indeed, a "Black Bill" in its very worst form.

There is no time now for the Indian community to slumber. If they do they will find inspectors entering their premises one midnight and before they know where they are they will find themselves thrown out into the streets. Such are the powers sought by the Government, under the Bill. There is hardly time left even to think; the time has come to act.

Let us not be in the false sense of security that because the Indian and Pakistan delegations have been here the proposed round table conference will save us. This Bill is an ample proof that the Union Government are not in the least anxious for a round table conference. They are just going along on their own sweet will and are more callous than they ever were. All the anxiety is on our part. India, Pakistan or the world cannot help us if we do not help ourselves. The moment we start helping ourselves, help will come to us from unknown quarters. What we now have to decide is: Are we going to throw ourselves into the ranks of the Communists and seek our salvation through them or are we now determined to be more serious and close up our ranks and gird up our loins to face the issue unitedly and dignifiedly and yet with an iron determination to lay down our lives for the cause of

Truth and Justice? The time has come for the observance of a day of prayer and humiliation and a firm resolution to do or die in the name of God. But let us not mix our affair with the "May Day" which is recognised as the "Labour Day" all over the world. That Day has its own significance. Let us act on our own, appoint a suitable day for our own observance. If we cannot do that, if we fear that it will not be successful for want of unanimity, let us not seek to hide our weakness, for it is more shameful to hide a weakness than to be weak. Let the leaders then shake off that weakness first from among themselves and then work with faith and determination to shake it off from among the people. But above all let us be truthful in thought, word and deed. That was the first and most essential lesson taught us by Mahatma Gandhi. His blessings will surely fall on us if we act with faith in his teachings. May God guide us and the rulers in right path.

NOTES:

Union Government's Inconsistency

NOT very long ago two very responsible Ministers of the present Union Government had made statements which gave us considerable hope of a brighter future for our people in South Africa. It will not be out of place to quote them here. Mr. P. O. Sauer, Minister for Transport, who participated in the Commonwealth Foreign Ministers Conference held in Ceylon in January, was reported to have expressed the hope in Bombay whilst returning from the Conference to South Africa that the existing differences between India and South Africa will be composed satisfactorily very soon. "I feel a formula to solve the vexed question of alleged racial discrimination by my Government will definitely be found at pre-

liminary discussions between India, Pakistan and South Africa, said the Minister "What is needed," he added, "is a degree of understanding and goodwill in settling the issue." And this is what Mr. N. C. Havanga, Minister of Finance, was reported to have said about the same time, that with world opinion against us it was not wise or practicable at the present stage to take away any of the rights given to non-Europeans." In the circumstances it is not a little amazing that such an abnoxious Bill as the Group Areas Bill should have been introduced in Parliament. It is nothing short of a tragedy.

A Proper Approach Needed

"Onlooker is a well-informed writer in the 'Natal Mercury.' We quote here his very thought provoking words from his last Saturday's contribution: The Nationalist policy in South Africa is from any point of view hopeless. The non-European cannot be kept in his present state either by legislation or by guns. He has to progress and he will progress. If we do not recognise that we shall pay a heavy penalty. Our problems are soluble provided we approach them in the right way. In fact, the non-European problem in this country is almost entirely one of approach. We shall, if we are wise, heed the lesson of what has happened all over the East. We can live with the non-European in this country. Apartheid may be necessary, but it depends entirely on what is meant by Apartheid. So long as Apartheid means that the non-European is to be allowed to develop in his own way, to be encouraged and helped to develop, it can do no harm. But if it means an attempt to suppress the non-European by law to keep him in a state of subjection, such measures will recoil on the White people. A minority can never rule a majority indefinitely if their outlook is not Governed by the principles of elementary justice.

Ignorance Of Race Problems

From children to members of Parliament there is a complete ignorance of the Colour and multi-racial problems of South Africa. In Comparison with the dignified proceedings of the Natives' Representative Council, the senseless interjections of M.P.s in a recent debate in Parliament showed a complete lack of knowledge of his country's grave racial problems. This was the opinion of Mr. K. Kirkwood, lecturer in Native Administration at the University of Natal, who addressed the Toc A Lunch Forum at Caxton Hall, Durban,

recently. This ignorance is not surprising when we think of the almost complete lack of preparation of South African children for life in a multi-racial, let alone a democratic society, he continued. We cannot expect intelligent legislation from people, the majority of whom are ignorant of non-European affairs. We must face facts and act," said Mr. Kirkwood. "If Apartheid is unworkable then the obvious need is reorientation of the Native policy. Although our present attempts at social welfare are an invaluable patchwork, our social system is disorganised. Those who can help themselves must do so. Our attention should be devoted to who cannot help themselves. We must refuse to accept pathological concentration on race as the principal determination of citizen rights. The departure from the old Cape policy of a non-racial franchise with education and other qualifications is a serious error. There are large numbers of all races unfitted to exercise the responsibility of citizenship, and their is an urgent need for a well informed electorate, especially in a multiracial democracy." In conclusion Mr. Kirkwood said: "The solution must come, not by conflict but by commonsense. There is only one road if Western civilisation is to survive and that is by accepting Jan Hofmeyr's dictum: Stick firm to principle and go forward in faith."

Protest Meeting In Capetown

A Protest meeting in Capetown City Hall last week passed resolutions opposing the Group Areas Bill. The resolutions were: "This meeting is shocked at the outrageous provisions of the Group Areas Bill, which is a savage assault of the property, commercial and residential rights of the Coloured Malay and Indian peoples. "It is designed to drive the Coloured, Malay and Indian peoples into restricted, overcrowded locations such as the African population are forcibly herded into already. "We are determined to fight unitedly for the defeat of this Hitlerite racial law and to achieve freedom of residence, trading and property rights for all sections of the people. "This meeting condemns the location system and pledges itself to fight for its abolition." Senator W. G. Ballinger said the Bill was the natural successor to the pegging Act and the Asiatic Land Tenure Act passed by the United Party Government.

Legality Of Segregation

Opening a case in the Supreme Court, Washington arising from a complaint by a Negro against the

practice of the Southern Railway Company in partitioning off one end of its dining cars, the U. S. Attorney-General, Mr. J. Howard McGrath said that segregation of Negroes in railway dining cars involved humiliating and insidious discrimination. The legal basis for segregation in the United States is a 45-year old doctrine of "separate but equal facilities for Negroes." The doctrine has laid down that segregated schools, bases, hotels and other public gathering places do not violate the constitution. Mr. McGrath, however told the Court that discrimination in this case was "in and of itself a form of inequality." He added that facilities segregated on the bases of race or colour, were not and never could be equal in any full sense of the word. A barrier in a dining car was important, not only as a physical barrier but as a symbol.

The Prestige Of White

South Africa

The following statement was made by Dr. Neville Talbot, the then Bishop of Pretoria eighteen years ago. We recall it because it holds good today: I claim that to impose more restrictions on Natives living in European areas which the promise (of the grant of more land made to them in the Native Lands Act) has been honoured is a flagrant breach of faith on the part of white South Africa. It is calculated to damage the white man's prestige and render cooperation between the races so much the more difficult. Once more, therefore a deep issue is brought to the first. it underlies the whole question of race relations in South Africa. The issue is whether the house of South African civilisation shall be built, in the supposed interests of Europeans, on the foundation of the oppression and compulsion of the native people or, on the other hand, whether it shall be built on the foundations of free cooperation by white and black for the good of the whole community. The issue is of world-wide importance, and bound up with it is the reputation of our country in the eyes of the world.

Passports Control

New restrictions which will once again introduce a form of "Police State" control on the exit of South Africans from the Union are to be imposed by the Government. In addition to the reduction in the time limit of the usefulness of a passport from five years to one, a further restriction is to be imposed: In the regulations printed on the back of every

South African passport may be withdrawn or cancelled at any time." This means that the issuing Minister—the Minister of the Interior—can cancel or withdraw a passport at any moment even within the year of its validity.

The Secretary of the Interior, Mr. J. S. Hurter, said in an interview. "The recent Supreme Court decisions placed us in a very difficult position. Once we had issued a passport—and the practice through usage and not through any regulation was to make them valid for five years—we had no control over it until it had expired. In the meantime the holder might have been seriously misbehaving overseas, to the country's cost. "A Passport Bill, clearly stating the conditions and limitations of passports is necessary. "No decent person will be refused a passport, but a mischief maker or bad character who gets one and then abuses its privileges may not be allowed a renewal when his year is up." Mr. Hurter added that the new time limit would be placed on passports that had not yet been issued, but were applied for before the decision had been taken. He believed that there were about 500 applications for passports in Pretoria at the moment. Those that were issued will all be limited to one year. Passports that had already been issued for five years would not be affected.

Sets Of Indian Art Pictures

By Celebrated Indian Artists
Price 8 - including postage.

To be had fr m:

'INDIAN OPINION,'
P Bag, Phoenix, Natal.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns. Apply:

306 Commissioner St.,
Jeppe, Johannesburg.

FOR SALE

Indian General Dealers business for sale. Situated in Grey Street. For particulars apply: "PROSPERITY" c/o Indian Opinion, Phoenix, Natal.

GANDHI AND MARX

By K. G. Mashruwala In 'Harijan'

V

THE reader knows that even some schools of spiritual philosophy justify the employment of untruth, violence and other foul means for achieving an end. On the other hand there are materialist and atheist schools of thought which regard morality as untraversable and insist upon purity of means. Thus the main question, namely, what is the true basis for the ethics of truth, non-violence etc., remains unsolved.

Let us leave aside for the moment all metaphysical discussions about Spirit and Matter, and look of both the world and ourselves as we find them in the present. It is a world in which life (i.e. sentient creation) is always found in closest association with matter (i.e. insentient elements.) Mankind is one type of such life-matter bodies. It is spread all over the world. A few ethnological varieties of it are easily distinguished. These are again sub-divided into various secondary types as a result of a multiplicity of causes whether of hereditary and congenial nature exterior ones. This has led to the formation of big or small distinct groups or societies. Some of them are centuries old. Common features hold the individuals of such groups together and impel them to work together for achieving common purposes. The differences between one group and another are often so bewildering that one is apt to think that mankind is not a single species, but several distinct, and mutually incompatible and immiscible ones.

But experience, experiment and history show that these apparent distinctions are only superficial, and that underneath them are certain attributes and features of evolution, which are common to all mankind. The course of their evolution and devolution is common not only to all races and groups, but even to individuals. For instance, the ethnological differences of colour, hair, cheekbones etc., in human beings are less serious impediments to their interbreeding than similar differences in the various breeds of cows. Also the story of the growth and decay of their moral and intellectual faculties and of the order of evolution and devolution and of the reactions to benevolent and malevolent acts is similar everywhere. Every race and group has produced and is capable of producing men and women of very noble, talented and heroic type as well as their opposites. With suitable opportunities, every group may estab-

lish a powerful kingdom, and a great culture and make the fullest use of the scientific knowledge then available. They may all attain to great height in moral and intellectual qualities, and may all in course of time lapse into luxury and vice, and bring about decay and destruction of their particular civilisation.

Eminent scientists and thinkers have examined the order and history of the growth and decay of various human groups from various angles, such as, of ethnology, language, religion, political rule, social and economic institutions, literature, music, painting sculpture etc. Since society has a longer life than its individuals, and since the latter's attainment and defects are transmitted to the survivors either through heredity or association, some have attached greater importance to society than to the individual, regarding the latter as no more than a leg of a centipede, a few of which may be sacrificed by it to save its life. On the other hands, some attach more importance to the growth and development of the individual, because society exists and evolves through and for its individuals and has no existence or purpose apart from its individuals. All these studies reveal that no scholar is capable of looking at life from every angle. The best of them is able to look at only a minute phase thereof, and draw inferences about the whole from that limited experience. And yet several of them feel dogmatically certain about their conclusions, and regard all those who do not accept them as ignorant, mistaken or wilfully false and wicked, whom they feel it to be their right and bounden duty to suppress or destroy. Valuable though that knowledge may be, it must always be remembered that it is after all partial and partial. The conclusions have to be justified and proved both in their physical and moral effects by one's own direct observation and experience. None can deny the conclusions of science and history, to the extent they are proved on the touchstone of experience, which is more important and basic than the studies. There is little room for difference of opinion on common realisations of experience. Differences arise only over that part which is inferential, conjectural, based on analogies, or indicative of probabilities.

The examination of human life as it is shows that the line of human progress in its upward course proceeds from ignoranc-

to knowledge; from dependence to self-reliance; from a sense of poverty and powerlessness to that of plenty and power; from evanescence and short life to permanence and longevity, even immortality; from despair to Hope. Also none on the line desires to be deceived and kept in ignorance of truth; to be hated by or live in fear of others; or willingly to put up with injustice, coercion etc. Everyone wants to know the truth of a matter, to be loved and esteemed by others, to be treated justly and kindly and to be from fear.

Again the experience of life is that the relation of an individual to his society is that of a receiver (i.e. selfish) during the stage of his childhood and unenlightenment, and the extent of society varies from one's family to a narrow group, the nation or the whole creation according to circumstances and enlightenment. Such individual regards the society in which he lives as existing for him and uses it as a means for achieving his own ends. In a semi-advanced stage the relationship grows into one of mutual deal. The individual and society accommodate and serve each other according to exigencies and try to grow by mutual give and take. None thinks that one is absolutely meant for the other and may be sacrificed or exploited for one's own ends. But on certain occasions, the individual willingly sacrifices himself for society and on certain others, society makes sacrifices for maintaining and developing the individual. Thus for instance, the whole family spends itself out for the recovery or education of a child, or a single earning member for maintaining a great number of dependents. None takes this as anything but a natural act for a man to do. So too in relation with the community, with the nation, with humanity and with creation in general. Normally there is not even the consciousness of having performed a duty. It is as natural a conduct as assisting one's own child in crossing a street. The unhealthy awareness of regarding such conduct as an act of sacrifice arises, only when there are indications of selfish and ungrateful behaviour on the other side. If the behaviour is normal the occasion for making a sacrifice is not a matter of heart-burning or mental dissatisfaction. It is just an act which is expected of any human being towards any other. The reason is that in the line of progress the development of the capacity to give is higher than the stage in which one is a constant receiver.

Hence, as the human mind develops from the middle stage

to a still higher one, the urge to give and serve the weak and to help him to be strong, self-reliant and prosperous becomes more intense. If a sacrifice is necessary either for one's own good, or for a common good, or even for a noble purpose, it is not the weak who are to be sacrificed, but the strong ones. If people are to be rescued from a sinking steamer, it is the women, the children and the infirm who are to be helped out first, not the able-bodied men. Where the weak, the dependent and the backward parts are sacrificed for a seeming good, it is exploitation. In the course of its growth the human mind feels a sense of satisfaction in advancing towards a life of renunciation of the fruits of prosperity from that of enjoyment thereof. He who desires to be a protector and a guardian of the weak finds renouncement of comforts and luxuries as elevating and indispensable. Lordship consists in the capacity to protect and renounce, not in the display of plenty and enjoyment and enjoyment of luxuries.

Also, the human mind, to the extent it is evolved at present, presents certain unmistakable features as characteristics of the form of energy known as mind. Some of these are Memory, Will, Desire, Control (of memory and desire), Discrimination, Sentiment and Faith. All the rules, conventions and ideas about morality, good conduct, rights and duties of men, as also religious, political, economic and other systems which man has founded or destroyed are the result of the growth or decay of these common characteristics of the mind; and these characteristics are the basis on which ethics is founded.

Thus, ethics stands on direct experience and is independent of metaphysical dissertations on *Atma* and Matter. Individuals and groups of men in their undeveloped or underdeveloped stage of physical or mental childhood have to be receivers; as such they will tend towards selfishness and even resort to falsehood, violence, vice, corruption etc., to achieve their ends. That they behave so, as if in a natural way, and cannot restrain themselves, and may even have to be excused for doing so, does not mean that such behaviour is *dharma* or lawful, i.e. right for man. The function of *dharma* or law is to lay down what is right for man to do; and this can be only to act with the highest dictates of discrimination, knowledge and benevolence, i.e. with progressive adherence to truth, non-violence, self-control, renunciation etc.

It may be said without fear of contradiction that the human mind is the highest development of sent-

gent organisms in the world known to us. In Western philosophies, and in common parlance also in Indian ones, no distinction is made between mind and the soul or Spirit. The highest and noblest individuals which mankind has produced show to what height mind or spirit is capable of rising in its course of evolution.

Thus, though ethics does not require a spiritual basis, to justify it, may not be denied that Spirit Atma or God plays a very important part in keeping a person or persons on the right line at a critical moment. It also sustains him in periods of disappointment and dejection; it enables him to fight against odds, and also saves

him from getting elated with success or intoxicated with power. He does not regard himself as the centre and fulcrum of the universe or vainly think that the world will go to ruin after him.

This does not mean that God or soul is an imaginary concept or has been hypothesized for a purpose. The faith in the atma is a conviction born of further and deeper plunges into the depths of the mind and is as much a conclusion based on introspection observation and thinking as any other truth of science. But I must leave this side of the discussion at that and proceed to other aspects of the main topic.

(to be continued).

and afford opportunities to the electorate as a whole to pick out the most popular and efficient representatives from different parts of the Territory. This in addition to better and more efficient administration, will foster the common bond of citizenship amongst all inhabitants which is essential for progressive development of the country."

The Memorandum also supports the suggestions made in the Government's Memorandum circulated to unofficial Members in connection with the establishment of Provinces of Tanganyika which would act as "electoral colleges," the ensuring of equality of African and non-African representation on the Legislative Council and the selection of non-African from among Europeans and Indians on the basis of a Common Roll.

"A group of Europeans," the Memorandum concludes "from the Territory and from the neighbouring (Kenya) Colony are agitating to establish European leadership and unofficial Euro-

pean majority rule in this country. While appreciating the part played by every section of the community (it declares) strongly resents and opposes such fantastic demands put forward by the European Association and its supporters and considers that fanatic statements made are creating considerable misunderstanding and mistrust between the European and non-European inhabitants of the Territory.

"This Territory is a Trust with His Majesty's Government until such time as all its inhabitants are fit and ready to take charge of the affairs of the Government, and any move to destroy the status of trusteeship by giving a favourable position to any racial group would be strongly opposed by the Asian population who actually form the bulk of the non-African population of this country."

An Indo-African United Front

Meanwhile, the non-European communities in Kenya have not taken the settlers' agitation lying down. This week an Indo-African united front to counteract the mischievous propaganda of the Europeans came officially into being and a meeting to discuss the Tanganyika proposals has been fixed for Sunday, April 23, 1950 in Nairobi under the joint auspices of the Kenya African Union, the parent organisation of Kenya Africans, and the E.A. Indian National Congress.

Prominent among those who will address the meeting, which is first of its kind in Nairobi, will be the Hon'ble A.B. Patel, M.L.C., Mr. Jomo Kenyatta, President of Kenya African Union, Mr. Peter Koinange, M.A. who returned recently from India, Mr. Chanan Singh, President, Indian Association, Nairobi, the Hon'ble I.E. Nathoo, an Indian Muslim Member of Kenya Legislative Council and Mr. Tom Mbotela, African Vice-President of the Kenya African Union.

The Hon'ble E.W. Mathu, a prominent African Member of the Legislative Council will preside over the meeting.

A resolution condemning the attitude of the European settlers in Kenya, Tanganyika and Rhodesia in opposing the "very moderate" proposals for Tanganyika and calling upon the "non-Europeans of East Africa to take vigorous action to safe-guard their future in these territories" has been drawn up by the two organisations for adoption in the mass meeting of Indians and Africans on April 22.

Death Of Mr. Harilal Icharam

The death of Mr. Harilal Icharam, at the age of 38, took place in Durban on Wednesday, April 12. Deceased leaves behind his widow, a son and a daughter. Mr. Icharam Ragha, deceased's father, wishes to thank through these columns all sympathisers.

KENYA LETTER

(FROM OUR NAIROBI CORRESPONDENT)

TANGANYIKA INDIANS SUPPORT REFORMS

STRONG condemnation of the propaganda carried on by "a group of Europeans from the (Tanganyika) Territory and from the neighbouring (Kenya Colony) to establish European leadership and unofficial European majority rule in Tanganyika" has been made by the Indian Association, Dares Salaam, in a Memorandum submitted by it to the Select Committee of the Tanganyika Legislative Council appointed by Government "to review the present constitutional structure in the Territory and to make recommendations for future constitutional structure in the Territory.

It may be recalled that the Tanganyika Government circulated early in January a very comprehensive Memorandum suggesting the basis for the proposed changes in Tanganyika's Constitution and for the future governance of that Territory.

Briefly stated these proposals could be summarised as follows:

The Provincial Council of each of the eight provinces of Tanganyika to be used as "electoral colleges" for the selection of unofficial members to the Legislative Council; each Provincial Council to select one African and one non-African, thus ensuring equality of African and non-African representatives on the Council; and the selection of non-African representatives from among Europeans and Indians on the basis of a Common Roll.

White Settlers Jittery

The White settlers in Kenya and their counterparts in Tanganyika

and Southern Rhodesia have become very jittery over the announcement of the proposals granting equal unofficial representation to Africans and non-Africans on the Legislature of Tanganyika with provision for the election of members on a Common Roll. The White settlers do realise that their chances for domination over the Africans in this country are very negligible if the Tanganyika Government implements the recommendations of the Select Committee for reforms in that Territory which is under direct control of the United Nations Organisation Trusteeship Council.

The Indian Association's Memorandum traces the greater role the Asian community has played and is playing than any other immigrant community in the economic and social development of Tanganyika.

"The Asian community," it states, "considers that political development of the Territory has reached a stage when a more advanced popular and democratic system should be introduced and representatives drawn by an elective system." (Under the present Constitution, the Members for Tanganyika Legislative Council are nominated by the Governor).

"The ideal system to introduce the elective representation," it continues, "would be a common roll for all the population of the recognition of this democratic and popularly accepted principle. In the interests of the harmonious development of a country where three different races live side by side, it is essential that better understanding should be established and the Common Roll will bring about the desired outlook

FLY VIA
NAIROBI
TO
INDIA
PAKISTAN
CEYLON

the most direct route
to the EAST

Alternate Thursdays a Constellation leaves Nairobi, reaching Bombay, after only 12 hours flying.

Immediate connections at Bombay for all parts of the East.

Two Nairobi/Bombay
£83 single £149 & return

AIR-INDIA
International LTD.

Shell House, P.O. Box 1080
NAIROBI, Cables AIRINDIA.

Write to us, to E.A.A.C. our General Agents or to any I.A.T.A. Agent.

OUR INDIA LETTER

(FROM OUR OWN CORRESPONDENT)

Baroda, April 12

Indo-Pakistan Pact

THE Indo-Pakistan Pact has received a great welcome everywhere. Referring to his negotiations with the Prime Minister of Pakistan, Pandit Nehru said in his statement in the Parliament: "The problem was not a mere Bengal one but essentially of all India. Indeed its repercussions went far beyond the borders of India and Pakistan. Because of this the world took deep interest in this meeting and its result." "The first part of the Agreement," he went on to say, "deals with certain fundamental democratic rights of all citizens and nationals.....The Prime Minister of Pakistan assured me that his Government believed in the modern conception of a democratic State, and that there could be no other form of State under modern conditions. This assurance is embodied in Part A of the agreement." "Part B deals more especially with the migrants from East and West Bengal, Assam and Tripura. We have ensured in this that these migrants should have freedom of movement and protection in transit, and that they shall be free to remove as much of their movable personal effects, household goods, and personal jewellery as they may wish to take with them. Also a fixed quantity of cash." Assurances have been given regarding their properties left behind.

Restoration Of Peace

"Part C of the Agreement," said the Prime Minister, "deals with the restoration of normal conditions, punishment of all those who are found guilty, collective fines and special courts. It deals also with the setting up of agencies for the recovery of abducted women and for the non-recognition of forced conversion, and the punishment of people who are found guilty of converting people forcibly. It is laid down that any conversion effected during a period of communal disturbances shall be deemed to be a forced conversion. It is proposed to set up Commissions of enquiry to report on the causes and extent of the recent disturbances and to make recommendations with a view to preventing them in the future."

Other Provisions

Some of the other provisions to which the Prime Minister referred are; (1) Each govt. will depute a Central Minister to remain in these areas; (2) Inclusion in the Cabinets of East Bengal a representative of the minority community; (3) setting up of minority commissions in East Bengal, West Bengal and Assam. These will be charged with the implementation of this agreement, and to report from time to time thereon; (4) in case of disagreement between the two Central Ministers, the matter shall be referred to the Prime Ministers of India and Pakistan."

"Some Immediate Relief"

"I think it may be said with some justification," Pandit Nehru went on to say, "that this agreement should bring immediately certain relief from the tension that has persisted for some time.....An agreement is a step, and a step in a certain direction. It has to be followed up by many other steps and more particularly by a change in the very conditions of life. By this agreement the Governments of Pakistan and India have pledged themselves to take those other steps also."

"Reversing The Process"

"This is the first step towards reversing the process that has gone on," said Sardar Patel. "What will be the criterion of the success of the agreement?" To this question Pandit Nehru replied: "Obviously two of the most important criteria are the preservation of order and protection to the people, and, secondly, decrease in the exodus." "We rely more on the help of the Press," said Sardar Patel, "and if you all help us, I think we can change the atmosphere."

PROFESSOR ON 'MYSTERY' OF APARTHEID

PROFESSOR P. V. Pistorius, writing in the current issue of 'Die Gereformeerde Vandel,' the whole of which is devoted to articles on apartheid in the light of Scripture, says: "If we have to choose between God and apartheid, then we must reject apartheid, even if rejecting it seems to us like national suicide."

"The recent election of Natives' representatives had shown clearly that the Africans-speaking section had lost the confidence of the Natives."

Two of the reasons Professor Pistorius gives for this are the element of mystery surrounding the apartheid policy, particularly in its negative aspects, and the attitude of many of the Afrikaans people to the Natives in their personal relationships,

"Perhaps it is already too late, but, in any case, the Church and the State should take both the Native and Coloured peoples into their confidence without delay and explain the whole policy, positive as well negative," Professor Pistorius says.

"Why is it that people have asked what we meant by apartheid and we could not answer them? It is not because we know more or less what we intend to take away, but not what we intend to give?" he asks.

Every thinking person should

realize that at this stage apartheid was for the good of both Native and European, and even essential for the preservation of Christian civilization.

The apartheid policy could, however, have a Scriptural foundation only if it honoured the laws of human relationships as they were laid down by Christ, for instance, in the Sermon on the Mount.

Criticizing the attitude of the Church in appointing commissions to inquire into apartheid, he said the attitude of the Church was that the Scriptures be sought through to find texts supporting apartheid. It was not an attempt to define, on scriptural grounds what the principles of the Church should be. This resulted in invalid conclusions and the wrong invalid conclusions and wrong interpretation of texts.

The other articles in the issue are by Dr. E. A. Venter, who condemns the opposition to racial apartheid; the Rev. Ben Marais, who says that nowhere does the Bible speak of apartheid on the grounds of race, and that deliberate apartheid in the Christian Church could be justified only by very important practical considerations; and Dr. A. van Schalkwyk, who says that he is convinced the Christian in South Africa can support no other policy than that of racial apartheid and separate, independent development.

DUFF'S ROAD TOWNSHIP.

Good road, ½ acre Lots, are selling fast in this lovely area within easy rail transport of Durban, 10 miles from City Hall. Buy now and save.

ALSO FOR SALE:

The homestead, containing 8 rooms, 2 bathrooms (one white tiled) block office, hot water system, wide verandahs. With kitchen block of 3 rooms suitable for conversion to 6 rooms, and detached rooms. £3,500. Also offered, separately or together, cottage and various outbuildings.

ALL ON EASY TERMS

Voysey, Boshoff

— & —
Co. (Pty.) Ltd.

291, Smith Street,

Phone 28954.

Tear off here and post to

VOYSEY, BOSHOFF & CO. (PTY.) LTD.
291, Smith Street, Durban.

I am interested in the Duff's Road sites and would like to have a plan of the Township. (Please print)

NAME.....

ADDRESS.....

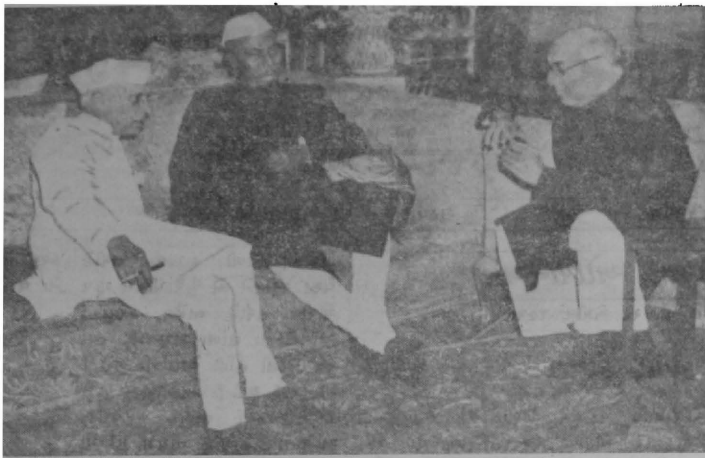
Cuticura

ANTISEPTIC
OINTMENT

You will find this world-famous antiseptic Ointment invaluable for cuts, pimples, heat rash, chaffing and other irritations of the skin and scalp. It also allays inflammation and brings speedy relief and comfort to sore, tired feet.

Comforts aching FEET!

Pandit Nehru, Dr. Rajendra Prasad, (President of India), and Mr. Liaquat Ali Khan (Pakistan Prime Minister) in an informal chat at Government House.

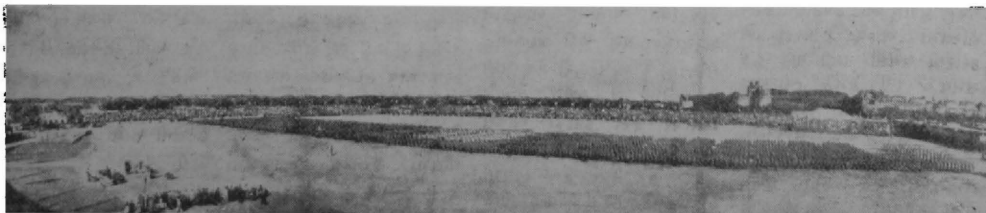
Repair and maintenance

Air Force Insignia

Left to Right: Mr. Liaquat Ali Khan laying a wreath on Gandhi's 'Samadhi' at Rajghat, Delhi, and Air Staff Chief Vice-Marshal S. Mukerjee.

Nine Liberators fly past over the Old Fort during the Republic Day ceremonial parade, in New Delhi.

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન

મહત્ત્વા ગોપીલના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૪૮ યુ-અંક ૧૭

શુક્રવાર તા. ૨૮ એપ્રિલ, ૧૯૫૦.

શુક્ર નક્ષત્ર પેની.૪.

“ઈન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૨૮ એપ્રિલ, ૧૯૫૦

કાળો કાયદા

આ લેખ ગૃપ એરીયાઝ બીલના ગયા શુક્રવારે દૈનિક અખબારોમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા સારના આધારે લખાયે છે. ૧૯૦૭ માં ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક રેજીસ્ટ્રેશન એક્ટ આંચે તોને “કાળા કાયદા”ની ઉપમાં અપાઈ હતી. એ કાયદા એ હરેક એશીયાવાસીની લાગણી તેના ઉડાણથી ઉરકેરી સુક્રી હતી અને મહાત્મા ગાંધીજી ના નેતૃત્વ હેઠળ ઐતિહાસિક ધર્મ ગયેલી સત્યાગ્રહની બંધન લડત નો વિષય ધર્મ પડયો હતો. ત્યારબાદ ૧૯૨૪ માં કલાસ એરીયાઝ બીલ આંચું. તેણે પછુ હીંદીઓની લાગણી યુગ ઉરકેરી સુક્રી અને એટલે શોર મચ્યો કે હીંદના બીન-સરકારી એલચી સ્વગંધ સરોહીની નાયડુ આ દેશમાં આંચા અને બનવાકાળ હતું કે સમટસ સરકાર ને એ બીલ લાવવા માટે જવાબદાર હતી તે પછી ભાંગી અને પાલાં મેન્ટ વીજેરાઈ ગઈ. અને હીંદી કોમ એક આફતમાંથી ઉગરી ગઈ, ત્યાર બાદ ૧૯૨૬ માં હટ ઝોગ સરકાર તરફથી એરીયાઝ રેજીસ્ટ્રેશન બીલ લાવવામાં આંચું જેણે જબરી ચળવળ ઉભી કરી અને હીંદીઓ એક સરકારી ડેલીગેશન આંચું અને ત્યાર બાદ હીંદ અને યુનીયન સરકારો વચ્ચે પ્રસિદ્ધ ધર્મ ગયેલી રાઉન્ડટેબલ કોન્ફરન્સ મળી. જેથી બીલ પરંતુ સુકાચુ એન કપટાઉન કરાર હસ્તિમાં આંચ્યા. પરંતુ એ કરારથી થયેલી શાંતી પછુ ટુંક સમય જ રહી કેમકે ત્યારબાદ ૧૯૩૨ માં ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્ચુર એક્ટ લાવવામાં આંચે અને તે પછી નાટલમાં સમટસ સરકાર તરફથી પેગોંગ એક્ટ લાવવામાં આંચે અને નાટલ અને ટ્રાંસવાલને લાચુ

પડનારો એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્ચુર એક્ટ લાવવામાં આંચે અને એ કાયદાનો હણુ પુરો અમલ નથી થયો તેટલામાં નેશનલીસ્ટ સરકારે આપણા પર ગૃપ એરીયાઝ બીલ લાદયું છે, જે કલાસ એરીયાઝ બીલ કરતાંયે ઘણું ખુરં છે.

એ બીલ ને કે સઘળાને લાચુ પડનારે છે છતાં તેની પ્રતિકુળ અસર સૌથી વિશેષ હીંદીઓને જ થયો કે તેઓએ એટલા બધા સ્થાપિત લાભો ઉભા કર્યા છે યુરોપીયનો ઉપર તેની અસર નામની જ થયો જ્યારે હીંદી કોમનું તે તે નૈતીક પતન કરવા ઉપરાંત તેની આર્થીક પાયમાલી ઉપરનું સુક્રો. આ કાયદો ને પસાર થયે જવા દેવાશે તે તેની બહોળી અસર કાળે કરી જાણશે, જમીન માલીકોની કરી સુરક્ષિત તા નહિ રહી નાણાધીરની સઘળી સંસ્થાઓએ તે એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્ચુર એક્ટ જ્યારથી હસ્તીમાં આંચે ત્યારથી જ હીંદી ઓને નાણા ધીરવાનું લગભગ બંધ કરી દીધું છે અને હવે ને ચોરી ઘણી ધીરધાર થતી હતી તે પછુ બંધ થઈ જશે. જે પ્રોપર્ટીઓની આને હીંદીઓ માલીકો ધરાવે છે તેની કૌમત ઘણી જ ઘટી જશે કેમકે હાલના માલીકો પોતાની પ્રોપર્ટીઓ પોતાના બાળકોને વારસામાં પછુ સુક્રી જઈ નહિ શકે, ત્યારે બાપ મરી ગયા પછી ઉકારાંઓનું શું થયો? તેઓને રસ્તાપર ફેંકી દેવામાં આવશે અને પ્રોપર્ટીની માલીકો પાણીના સુદયે યુરોપીયનોના હાથમાં જશે કેમકે તેમના સીવાય બીલ કોઈથી તે તે ખરીદી નહિ

શકાય! વળી દાખલા તરીકે વેસ્ટ સ્ટ્રીટને જે યુરોપીયન ગૃપ એરીયાઝ તરીકે બહાર કરવામાં આવશે તે લાભા સમયથી ત્યાં સ્થપાયેલી હીંદી વેપારની પહેડી ઓનું શું થયો? તેઓને તે બંધ કરીને કયાં જવું? કહેવામાં આવે છે કે એ જ નીચમ યુરોપીયનોને પછુ લાચુ પડશે. પરંતુ બીલમાં શિક્ષકો, ઠાકતરો, બેંકો, કેમીસ્ટો, વિ. માટે એકઝેમ્પશન ની કલમ રાખવામાં આવી છે અને એક હીંદી વેપારી જેના વેપારનો આધાર લગભગ યુરોપીયન ધરાકી ઉપર જ રહ્યો છે તેના કરતાં તેઓને એકઝેમ્પશન નો લાભ વધારે સહેલાઈથી મળી શકશે, વળી ને કે અસુક લાતાં અસુક ખાસ ગૃપ (વર્ગ) ના લોકો ના માત્ર વસવાટને માટે જ બહાર કરવામાં આવશે તે એ લૂતામાં પોતાની જ માલીકોની પ્રોપર્ટીઓમાં જે હીંદીઓ આને પોતાના કુટુંબ પરિવાર સાથે વસતા હશે તેઓનું શું થયો? તેણે પોતાને અને પોતાના કુટુંબ ને લઈને કયાં રહેવા જવું? બીલ માં જેમ જેમ વધારે ઉડા ઉત્ત રીએ તેમ તેમ તે વધારે બીહમનું થઈ પડે છે. અને કેમ બંધ નાહી તં જ તેના નગન સ્વરૂપ માં ખડુ ન થયું હોય એનું લાગ્યા વીનાં રહેતું નથી. આથી આ બીલ તેના ખુરામાં ખુરાં સ્વરૂપમાં કાણુ બીલ છે.

હવે હીંદીઓને ઉધવાનો વખત નથી રહ્યો ને ઉધી રહ્યા તે તેઓ જોરો કે એક મધરાતના દાખલ થઈ ગયા હશે અને તેઓનું શું થઈ રહ્યું છે એ તપાસ કરવા બાય એ પહેલાં તે રસ્તા પર ફેંકાઈ ગયેલા પોતાને નિકાળશે. આવી આ કાળાં બીલમાં સત્તાઓ મેળવવામાં આવી છે હવે તે વિચાર કરવા નોરે વખત નથી રહ્યો, જે કંઈ

કરવું હોય તે અમલમાં સુકવા નો વખત આવેલો છે.

એવા ભુલાવામાં આપણે પછી ન રહીએ કે હીંદ અને પાકિસ્તાન ડેલેગેશનો અહિ આવી, ગયા અને ભાવિ રાઉન્ડટેબલ કોન્ફરન્સ થી આપણને ઉગારશે. આ બીલથી સચોટ રીતે સિદ્ધ થાય છે કે યુનીયન સરકારને રાઉન્ડટેબલ કોન્ફરન્સની કરી ચીંતાં નથી. સ્વચ્છ પોતાની ઇચ્છા માં આવે તેમ વર્તાઈ રહી છે અને કહી નહિ હતી તેવી જે પરવા બની ગઈ છે. જે કંઈ પછુ ચીંતા હોય તે સઘળી આપણને થઈ રહી છે. આપણે જ આપણી બતને મદદ નહિ કરીએ તે હીંદ, પાકિસ્તાન કે ડુનીયા આપણને મદદ કરી શકવાના નથી. અને જેવા આપણે બંને આપણને મદદ કરતા ધર્મ જઈ શું તેવીજ અણુધાર્યાં સ્થળોએથી આપણને મદદ મળવા લાગશે. હવે આપણે ને નકકી કરવાનું છે તે એ કે શું આપણે કેમચુનીસ્ટોની જમાતમાં ભળી જઈ તેઓ દ્વારા આપણે ઉગરવા માગી એ છીએ કે આપણે હવે વધારે ગંભીર બની સંગઠીત થઈ આપણી સામે આવી પડેલી આફત નો એકે અવાજે અને પુણું સભ્યતાથી છતાં સત્ય અને ન્યાયને ખાતર આપણા બન કુરબાન કરવાના દ્રઢ નીશ્ચયથી કરીએ? આપણા પર ઝણુમી રહેલાં વાદળમાં માર્ગ દર્શના માટે નમ્ર પાર્થના અને ઇશ્વરને ખાતર કરીશું યા મરીશું એવા દ્રઢ સંકલ્પનો પાળવાનો અવસર હવે આવી લાગેલો છે. પરંતુ “જોર” ને આખી ડુનીયામાં “અચ્છર દિન” તરીકે ઠરાવાયેલો છે તેની સાથે આપણે સવાલ જોડી ને દઈએ. એ “દિન”નું ખાસ મહત્ત્વ છે. આપણા સવાલને માટે એક

અલગ દિવસ મુકરર કરીએ. એ તેમ કરવાની આપણામાં શકિત ન હોય, પુરતાં સંગઠનના અભાવ ન કારણે તે સફળ નહિ થાય એવો ડર લાગતો હોય તો એ નબળાઈ છુપાવવી નહિ એઈએ. નબળાઈ હોય તેના કરતાં તેને છુપાવવી એ બેવડું શરમભરેલું છે. સૌથી પ્રથમ તો તેનાંએ એ પોતાનામાંથી એ નબળાઈ દૂર કરવી એઈએ અને પછી વિશ્વાસ અને દ્રઢ નીશ્રયથી લોકો

માંથી તે દૂર કરતા થઈ જવું એઈએ. પરંતુ સૌથી વિશેષ તો આપણે મન, વચન અને કર્મથી સત્ય બનીએ એ સૌથી પ્રથમ અને સૌથી અગત્યનો પાઠ મહાત્મા ગાંધીજીએ આપણને શીખવેલો છે. તેમના શીક્ષણને શ્રદ્ધાથી અનુસરશું તો જરૂર તેમના આશિર્વાદ આપણા પર ઉતરશે, ઈશ્વર આપણને તેમજ રાજકર્તાઓને સન્માર્ગો દોરે.

નોંધ

યુનીયન સરકારની અસંગતતા
 ટુંક સમયપરજ્ઞ યુનિયનની હાલની સરકારના બે ધણા જ નવાબદાર પ્રધાનોએ સાઉથ આફ્રિકામાં આપણા લોકોનું બાલિ ઉચ્ચવળ થવાની આશા માપનારા નીવેદનો કયો દત્તો. તે અર્થિ યાંકવા અરખાને નહિ ગણાય. ઈંગ્લેન્ડ ખાતાના પ્રધાન મી. પી. મો. સાવર, જેમણે ગયા બન્યુઆરી માં સીલોનમાં મહેલી કેમનવેલ્થના પરિષદ ખાતેના મંત્રીઓની પરિષદમાં ભાગ લીધો હતો, તેમણે હાઈદી પાછા ફરતાં મુંબઈ ખાતે એવી આશા દર્શાવી હતી કે, હાઈ અને સાઉથ આફ્રિકા ન્યૂ વર્તી રહેલા મતબંદોનું ટુંક સમય માં જ સંતોષકારક સમાધાન થઈ જશે. તેમણે કહ્યું "હું માનું છું કે મારા સરકાર તરફથી યતા કહેવાતા બતી કેવેના ઉચ સવાલના ઉકેલને માટે હાઈ, પાકિસ્તાન અને તેમણે આફ્રિકા વચ્ચે ની પ્રાથમીક ચર્ચામાં માર્ગ જરૂર મળી આશે જ." વધુમાં તેમણે ઉમેર્યું "કે, અચક પ્રમાણમાં સમજૂતી અને મુનેરજા એ બે આ સમાધાને ઉકેલ લાવવામાં જરૂરી વસ્તુઓ છે." વળી યુનીયનના નાણા ખાતાના પ્રધાન મી. એન. સી. હેવેન્ગએ એજ અરસામાં જણાવ્યું હતું કે, "દુનીયાનો પ્રખરત આપણી વીતક હોઇ યીન-યુરોપીયનો જે હોમો સોગની રીલા છે તેમાં કોઇ પથ અને છીનવી લેવા એ કહાપણુ બરેલું નથી તેમ વ્યવહાર પથ નથી." આ સંજોગમાં અપ એરીયાજ ધીલવા જેવું એી બીલ દાખલ કરવામાં આવ્યું છે એ એછી તાલુખીની વાત નથી- પણ એ કે અતિ કરણ ધટનાજ કરી રહ્યા.

સાઉથ આફ્રિકાના નેશનલીસ્ટોની નીતી દરેક દ્રષ્ટિએ જોતાં તદન મોટી છે. નેન-યુરોપીયનને કાંપદાથી કે બંદુકથી તેની હાલની સ્થિતિમાં રાખી શકશે નહિ તેનો વીકાસ થવો જ એઈએ અને યશે જ. એ વસ્તુ આપણે સમજશું નહિ તો તેની બુરે ક્ષમિત આપવી પડશે આપણા સન્માલોના ઉકેલના માટે જે આપણે ખરી રીત અખત્યાર કરીએ તો તેનો ઉકેલ લાવી શકાય તેમ છે. હકીકતમાં આ દેશના નેન-યુરો પીયન સવાલની આધારજ તેને કષ્ટ રીતે આપણે હાથમાં લઇએ છીએ તેના ઉપર રહી છે. આપણામાં ડકા પથ હોય તો પુર્વ સઘળા દેશોમાં જે બની રહ્યું છે તે પરથી આપણે ઘડી લેવો જાઈએ.

નેન-યુરોપીયન જડો આ દેશમાં રહી શકે એ છીએ. ઇલાયદાપણુની જરૂર હોય પરંતુ સઘળા આધાર તેના અર્થપર રહેવો છે. એપાર્ટહેડ (ઇલાય દાપણુ) નો અર્થ ન્યાં સુધી એવો કરવામાં આવે કે નેન-યુરોપીયનને તેની રીત અજમ વીકાસ પામતા હવા માં આવશે અને તેમ કરવાનું તેને ઉતોજન અને મદદ આપવામાં આવશે ત્યાં સુધી કશું તુકરાન નથી. પરંતુ તેનો અર્થ એ એવો થતો હોય કે કાપદાથી તેના ઉપર દાખ મુકવામાં આવશે અને તેને પરત્વે દલામાંજ ઉખરિણાએ ગોરા લોકોને સઘેવું પરશે. એક લઘુમતીયા, જે તેનું તંત્ર ન્યાય ના પ્રાથમીક સીકાંતિપર રચાયેલું નાંક હોય તો, જહુમતીના ઉપર સઘકાણ રાજ્ય કદી નહિ ચલાવી શકાય.

બતીકેવના સવાલો વિષેની અજ્ઞાનતા

નાટાલની યુનીવર્સીટીમાં નેટીવ વલીનટ પરના લેકચરર મી. કે. કડ્ડુએ ડરખનમાં ટુંક સમયપર બાણ્ય કરતાં કહ્યું કે બાકોટી હાલને પાલોનેટના મેગ્સા સુધી સઘળામાં સાઉથ આફ્રિકાના વર્ચુઅલ બે બિન બતીકેવના

સવાલો વિષે નરી અજ્ઞાનતા બરેલી છે. પાલોનેટમાં થોડા સમયપર ચાલી રહેલી ચર્ચામાં એમ. પી. એએ જે અકકલ વગરના પ્રકો પુછવા હતા તે, નેટીવાની પ્રતિનિધિ સમાના સબ્યતા બરેલાં કાયોની સરખામણીમાં, આ દેશના બતીકેવના ગંભીર પ્રકષ વીણેની સંપુર્ણ અજ્ઞાનતા સુચનારા હવે. તેમણે વધુમાં કહ્યું: "પ્રબલત્રીય તો બાણ્યને રહી પરંતુ બિન બતીકેવના સમાજમાં જીવન જેવું હોવું એઈએ તેની સાઉથ આફ્રિકાના બાળકોમાં કોઇ પથ બતની તકષારીના અખાવને બુરે વીચાર કરીએ ત્યારે એ અજ્ઞાન તાથી તાણુબી નથી થતી. જેના મોટા ભાગને નોન-યુરોપીયન બાણ્યતોવું કશું ગાન જ નથી તેવા લોકો પાસેથી છુદ્ધિ યુકત કાનુનોની આશા ન જ રાખી શકાય. આપણે હકીકતો સમજીને કામ લેવું એઈએ. ઇલાયદાપણુની નીતી જે કામ નહિ કરી શકે તેની હોય તે ઉપ્પતી રીતે નેટીવા પ્રત્યેની નીતી સુધારવી એઈએ. સામાજક સેવાના આપણા હાલના પ્રખતો જે કે

જરૂરી યોગ્યા છે પરંતુ આપણું સામાજક તંત્ર જ મોટું થઈ ગયું છે. જેઓ પોતાનું સંબાળી શકે છે તેઓ તરફ જેવું એઈએ. નાગરીકલવા હશે માં બતીકેવ પાડવાનું આપણે સ્વિકારવું નહિ એઈએ. બતીકેવદાર નહિ પરંતુ જેવળથી અને અન્ય લાયકાતો પર રચા જેલી મતાધીકારની જુની કેપની નીતી છોડી દેવામાં આવી છે એ એક બંધીન બુલ છે. નાગરીક તરફની જ્વાલ્ય દારીએ ઉલાવવાને નાલાકા છે એવું સઘળી બતીકેવમાં ઘણા મોટા પડેલા છે, અને ખાસ કરીને બિન બતીકેવ ના બનેલાં પ્રખતનમાં બુદ્ધિશાળી મત દારી હોવાની ઘણી જ જરૂર છે." અંતમાં મી. કડ્ડુએ કહ્યું: તેનો ઉકેલ તકરારથી નહિ પણ વિવેકજીહ્વથી લાવવો એઈએ. પશ્ચિમનો સુધારે ટકાવી રાખવો હોય તો એક જ માર્ગ છે અને તે જોને હોમોનેપરે શીખવેલો છે તે છે: તે એ કે: સિકાંતિને મકકમ પછે વળગી રહો અને વીશ્વાસથી આગળ વધે જાઓ."

હાજનું વ્યાપક સ્વરૂપ

મી. કેડારનાથલ (પ્યારા બાણ્યમાંથી)

હાજનું વ્યાપક સ્વરૂપ માટે નથી. કેવળ તેમની જરૂરિયાતો માટે અથવા તેમના દેવળ સુખ માટે તે નથી. માણસમાં રહેલી દુઃખ ઇચ્છા અને નૈસર્ગિક પ્રેરણાને દેવળ રસ્તે આપવા માટેયે તે નથી. આ બધી બાણ્યતોને તેમાં સંબંધ હોય તોપણ તેના ઇતરયે શ્રેષ્ઠ અને પવિત્ર ધ્યેય સાધ્ય કરવા માટે મનુષ્યે હાજને ઉપયોગ કરવાને છે અને તેજ તેના પ્રધાન હેતુ સમજવાનો છે. માનવતા પ્રાપ્ત કરવા માટે આપણે તેનો ઉપયોગ કરવાનો છે. હાજનસંબંધ દારી શુદ્ધસ્વાથમ રક્ષારીને બંને જુદા પરસ્પરની ઉભતિ માં મદદ કરી સાધે મળીને સમાજનાં કાયો પાર પાડી પોતાનું શ્રેય સાધવા નું છે. પેદી દર પેદી ચાલતા અને વધતાવધતા પોતા સુધી આવી પડેએલા માનવતાના વારસાને અધિક પવિત્ર, વ્યાપક, ઉદાત અને રુદ્ધિગત કરી તેને પોતાનાં સંતાનમાં ઉતારી પોતાની બાવી પેઢીને માનવતાના માર્ગમાં જનનથી જ અધિક લાક બનાવવા માટે તે છે. પેદી દર પેદી રૂવે નીમાંજ થતી આવેલી માનવબતિનાં આ સંસ્કરણો માનવી સદુચ્ય એક કરતાં એક વીશુદ્ધ અને પ્રગતિકારક યતાં જુદા માનવબતિ પરમ કુદ્ધ અને પરમ મંજળ સ્થિતિએ જઈ પહોંચે, એવા પરમાત્માના હેતુની સિધ્ધિ મનુષ્યે લાવની સહાયથી કરી લેવાની છે તે હાજનસંબંધી વસ્તુનું જીવન એકત્ર થાય છે. તેને લીધે જે હાજમાં જાણે એક જ ચીતન વહેવા લાગે છે. જે હવાના આ સંબંધી જે કુદ્ધે જો એકત્ર થાય છે. તેમાંમાં, આપસમાં મેની, પ્રેમ, વીશ્વાસ વગેરે સહબાવ વધવા લાગે છે. અધનાં સુખદુઃખો

અધને વધતા એજા પ્રમાણમાં લાગવા માટે તે બંને કુદ્ધનાં બીનાં અનેક સંબંધી કુદ્ધો, તે અનેક કુદ્ધોનાં અનેક આપ સંબંધી, મીમ, પરીવાર મળીને બધામાં હબના નિમિત્રો જ પોતાપણુની વીશાળતા અને અંકુષ વધવા લાગે છે. અધને એકબીજાને આધાર લાગે છે. અધાં એકબીજાને મદદ કરે છે અને દુઃખ પરસ્પરમાં વધેએ ઇચ્છે પરસ્પરનું સુખ વધારે છે. આ રીતે અધીને મળીને એકજીની સમાજ બને છે. તે સમાજની, તેનાં સ્વીકૃષ્ટીઓ, આખલટધ્ધીની સેવા, શુદ્ધસ્થ અને રુદ્ધિશીન અનેક પ્રકારે કરી શકે છે. પ્રાચીનકાળમાં આપણા રોજના પરચમદાપનો શુદ્ધસ્થાશ્રમને આધારે ચાલતા હતા. તેમાં દેવતા, પિતર, ગુાની, મનુષ્ય અને જીવમાત્ર- અધની સેવાને અંતબોવ કરેલા હતા. અધની સેવા નીલ નીવમથી કરનાર દંપતી જેટલી શ્રેષ્ઠતા તે કાળે કોઇનયિ માનવામાં આતની ન હતી. આવેા આ દાંપત્યમાં શુદ્ધસ્થાશ્રમ-જીવન પવિત્ર ધ્યેય સીધ્ધ કરવા માટે છે. તે કેવળ વૈવકિક, તાહકાલી અને સુદ સુખ માટે છે એમ માનવું છે તેની વીલબના છે. મનુષ્યે એક બાણ્યથી પોતાની ઉભતિ અને બીજ બાણ્યથી જીવન વીણીને પોતાનાં કતબી કરવા નાં છે. સ્વીકૃષ્ટ બનેયે અનુક્રમે પવિત્ર અને પવિત્ર ધારણ્ય કરી તે એકત્રિય પાળી તેમાંથી જ આગળ સંબંધની ઉપાસના વધારીને અને પોતા ની ચંચળતાને અસંયમનો સંપુર્ણ લાગ મી શુદ્ધસ્થાશ્રમની પરમ શુદ્ધિ સાધવાની છે. હાજનમાં જેહતા અનેક રદુચ્છોની પ્રાિન કરીને માનવતા સીક કરવાની છે.

ખરી રીતની જરૂર
 'નાલક મરકુપુરી'માં દર યનીવારે આશીયાના બાણ્યોના સારની કટાર લખનાર "એનજીકર" ઘણા જાણકાર લેખક છે. આ યનીવારના તેના લખાણમાંથી નીચેના સળ્લો અર્થાં ટાંકી છે એ વીચારના જેના છે.

ગાંધીજી અને સામ્યવાદ

‘હરિનવન’ પંથુ માંથી — ગાંધીજી ચાલુ (૯)

ગાંધીજીના બધા સામાજિક અને આર્થિક સીદ્ધાંતો અને કાર્યક્રમ તેમ જ નવ સંવેદનાં ક્ષેત્રોમાં, “મારી અહીંસામાંથી પેદા થાય છે.” જીવનના પ્રત્યેક આંદર અને પ્રેમમાંથી તેઓ જીવનની બધી સુકેલીઓ અને અડચણોનો ઉકેલ શોધ્યા કરતા. આમાંથી જ તેમનો વર્ણધર્મ અને દરદીલીપનો સીદ્ધાંત નીકળ્યો છે. તેમની દૃષ્ટિએ વ્યક્તિ કે સમાજ અથવા કોઈ પણ અમાનવ જીવ ફક્ત પંચમહાભુતોનો જ બનેલા એક પદાર્થ નથી કે જેની સાથે આપણે ધનપરી અથવા ધન સમગ્ર ભવહાર કરીએ, એટલે કે આપણે કંપેસા-લાભની સીદ્ધિ માટે તેને આપણે ગમે ત્યાં અને ગમે ત્યાં ચોળએ, ફેરવીએ, ભાંગીએ. અથવા માન કાવે તેમ ઉપયોગ કરીએ. એ જીવતી વ્યક્તિનું કીત તેમની દૃષ્ટિએ બીજા બધા લાભોથી વધારે મહત્વનું છે. તેથી જ બીજા કોઈ ઉચ્ચ આદર્શની સીદ્ધિ માટે તેને કોઈ ઔદીક સુખના અધીનતાની નજર હોવા તે તેની પાસે સ્વેચ્છાથી કરાવવું નોંધ્યું. વધારે લોકોના લાભ માટે થોડાઓનું બીજાના આપવામાં અથવા બીજાની પેદીઓના લાભ માટે વતનાં સમય ના લેકાને મનમાં આવે તેમ કહી આપવામાં હરકત નથી એ સીદ્ધાંત તેમને કબ્જ નથી.

મારો ખ્યાલ છે ત્યાં સુધી ગાંધીજી એ ‘વર્ગચીત્ર’ની વાત કોઈ દીવસ માન્ય કરી નથી, અને એક ‘વર્ગચીત્ર’ સમાજને કાયમ કરવાનો પોતાના આદર્શ છે એમ પણ કોઈ વખત જણાવ્યું નથી. ખાનપાન, નીવાહ તથા સમાજ માં છુટ્ટી દળબાળવામાં આડઅણૂપ અનાર ન્યાતમગત, અને વળું તથા બતીઓમાં પરેસા ઉચ્ચનીચના ભેદોના નાશ કરવાની વાત તેમણે નજર કરી છે. પરંતુ બીજાકર આદિ અવધારામાં રહેલા સમાજની વાત જોઈ દષ્ટએ તે સામાન્ય માનવસમાજમાં જોઈ જુદા જુદા વર્ગોનું હોવું એ સમાજજીવનનું અનીવાર્ય આગ છે, અને તેમનામાં ઉત્પન્ન થતા વિરોધી હીતાના સંઘર્ષોને અટકાવવાનો ઉપાય, ગાંધીજીના મત પ્રમાણે, વળુધર્મ અને દરદીલીપના સીદ્ધાંતનો અમલ છે. જો સચ્ચાઈથી આ એ સીદ્ધાંતોનો અમલ થાય તો સમાજના બધા વર્ગોમાં મેળ રાખી શકાય, અને ક્યારેક સંઘર્ષ પેદા થાય ત્યારે તેને દૂર કરવા અહીંસા ઉપેક્ષા શોધી શકાય મનુષ્ય એ એક અપુણ્ય પ્રાણી છે એટલે જ્યાં સંઘર્ષ બીજાકર ન થાય એવા સમાજની કલ્પના કરવી અશક્ય વાત છે: નજર તે છે એવા પ્રકારની મેળવણી તથા ઉપયોગની જે સાગતીવળગતી વ્યક્તિઓ, વર્ગો અને સમાજ અથવાની હીતામાં હોય.

આ વળુધર્મનો સીદ્ધાંત શો છે? જો તેના પરને સામીય પરીબોના

અને કર્મકાંડનો વેપ ઉતારી નાખીએ તો તેને આ પ્રમાણે સમજવી શકાય :

સામાન્ય રીતે લોકો પોતાના આપદાનાં જ ધંધા કરતા હોય છે. સમાજજીવનની સ્થિરતા, યાજ્ઞોની વ્યવસ્થિત ફળવણી અને એ ધંધાની ગૈાગતિક પ્રગતિ માટે આ નીયમ સારા છે. જો બધા ધંધાની અવક અને ઈચ્છત સમાન અથવા લગભગ સમાન હોય તો લોકોમાં પોતાના આપદાના ધંધા છોડી બીજામાં જવા આકર્ષણ ફક્ત અપવાદ રૂપ જ રહેશે. દાખલા તરીકે, કોઈ વ્યક્તિ નાનપણથી જ બીજા ધંધાના વાતવરણમાં ઉછરી હોય તો તેનું કીત તે બીજા ધંધા તરફ ખેંચાય એ સંભવ છે. ધંધામાં રૂચિ અને કુશળતા નવમથી જ લોકોમાં ઉતરે છે, એ લોકમત ગૈાગતિક દૃષ્ટિએ ખોટા પણ હોય, છતાં એમાં શંકા નથી કે જીવનભર અને પેઢીઉતાર એક જ ધંધામાં પરોવાયેલા લોકોની શરીરરચનામાં જો કાયમ ફેરફાર થાય છે તે માખાપ થી યાજ્ઞોમાં ઉતરવાનો ધણો સંભવ રહે છે. આને લઈને, તથા યાજ્ઞની આસપાસનું વાતવરણ તે જ ધંધાથી બરેકું હોય તો, તેનામાં બીજા ધંધા કરતાં પોતાના પુર્વજોના ધંધાને ચલાવવાની યોગ્યતા વધારે હોવાની. આથી, સામાજીવનની સામાન્ય કામદો એ હોવો નોંધ્યું કે દરેક વ્યક્તિ પોતાના નીવીહ માટે ધર્મ કે કત્ય સમગ્ર પોતાના આપદાનાં કે તેમાંથી નીકળેલા કોઈ ધંધા કરે. બીજાકર જુદા જ ધંધામાં પડવાનું તેને માટે છલ નથી. જો એ નક્કી જ મનાયું કે મુખ્ય પોતાના યુગના માટે આપદાના ધંધા ને જ સ્વીકારવો નોંધ્યું તો આજે આપણી નજર સામે જે શોકભય દેખાય છે, જેમાં આજનો તરુણવર્ગ એમ, એ યુવા પછીયે સમગ્ર નથી રાકે તે પોતાના યુગના માટે. આગળ હવે શું કરવું તે પ્રશ્ન ઉભો ન થાય. જો યાજ્ઞને માટે વહેલેથી જ ધંધાની વાત નક્કી હોય તો તેની ફેળવણીમાં સ્થિર ઉદ્દેશ અને દૃષ્ટિ અતી જશે. તેણે શું શીખવું કે તેને શું શીખવવું નોંધ્યું તે પણ હવેશા પ્યાનમાં આવતું જશે. ગાંધીજીએ લખ્યું છે કે :

“વળુધર્મ અર્થ બહુ સરળ છે. તે એ કે દરેક વચમાં ઉતરેલો અને રૂઢી પરપરાગત ધર્મ જ કરવો નોંધ્યું. સરત એ કે આ ધંધા નીતિના મુળસ્ત સીદ્ધાંતથી વિરૂદ્ધ ન હોય અને આ નીયમ ફક્ત નીવીહ ચલાવવા પુરતા ધંધા સુધી મર્યાદિત રહે.” (ધર્મ ઈન્ડીયા, ૨૦-૧૦-૧૭)

સામાન્ય નીયમમાં ગાંધીજીએ એક અપવાદ રખ્યો છે. જે વંશપરંપરા તેની ધંધા નીતિના મુળસ્ત સીદ્ધાંતની વિરૂદ્ધ હોય તો તે ન કરવો પણ અલ્લેખ્ય નોંધ્યું. અને સામાન્ય નીયમની એક મર્યાદા પણ પોતાની છે કે આ ધંધાનું મહત્વ પોતાની નીવીહ કમાવા માટે જ છે

સામાન્ય નીયમનો બીજો પણ એક અપવાદ તેમણે માન્ય રાખ્યો છે. જ્યારે તેમને પુછવામાં આવ્યું કે જ્યાં એક વ્યક્તિના યુજ્ઞધર્મ તેના પોતાના આપદાથી જુદા જ પ્રકારના હોય ત્યારે તેણે શું કરવું નોંધ્યું. ત્યારે તેને જવાબ આપતાં તેમણે કહ્યું :

“મારા પિતા વેપારી હોય અને મારામાં જો હાલોવાના શુભો દેખાય, તો હું વીના ખવારે એક સૈનિક તરીકે હોશી સેવ બને કહું, પણ મારે આ, આજીવન તો વેપારમાં જ મેળવીને સંતોષ માનવો નોંધ્યું.” (નવજીવન, ૧૮-૧૨-૨૭)

આ સવાલ પુછનારાઓને બીજા એક પ્રશ્નના સંબંધમાં ગાંધીજીએ કહ્યું :

“કોઈ બારે મગજકલિવાળો સુતાર પેસાની ખાતર નહીં પણ સેવાને અર્થે વજીર થાય તો એ તજન ચોખ ગણાય.” (નવજીવન, ૧૧-૧૨-૨૭)

આવા લોકો આજે પણ અપવાદરૂપ જ છે. એ સાચું છે કે પહેલાં કરતાં અત્યારે આવા અપવાદો વધવા નય છે, અને તે એક મુજબજીઓ સવાલ બન્યા છે. તેનું કારણ તો ધંધાની સાથે જોડાયેલી ઉચ્ચનીચની ભાવના અને તેની તરફ કત્યરૂપે ન જોતાં તેને પેસા કમાવાનું સાધન માની તે દૃષ્ટિએ ભવાના સંસ્કાર છે. આ સંસ્કારનું કારણ હરીફાઈ અને ખાનગી મીઠકતની રૂઢી પર જોડાયેલી આપણી સમાજરચના છે.

પહેલા કારણ માટે ગાંધીજીએ વળુધર્મની જે વ્યાખ્યા આપી છે તેથી તેમનો સીદ્ધાંત સ્પષ્ટ થાય છે :

“વળુધર્મની આ વ્યાખ્યામાં ઉચ્ચનીચ ની કલ્પના માટે કોઈ રચાન નથી.” (ધર્મ ઈન્ડીયા, ૨૦-૧૦-૨૭)

“મારા અભિપ્રાય પ્રમાણે નવસિદ્ધ કે સાધનાસિદ્ધ ઉચ્ચ અધિકાર જેની કોઈ વસ્તુ જ નથી... બધા મનુષ્યોની સમાનતામાં હું પુરુષી રીતે માનું છું. માનવમાન્યો અત્યા એક છે, પછી ભલે તે હીંદુસ્તાનમાં કે ઈંગ્લેન્ડમાં કે અમેરિકામાં અને ગમે તે પરિસ્થિતિમાં નવમો હોય. મનુષ્યની આ મુળસ્ત એકતામાં હું નીધાસ રાખતો હોવાથી જ પોતાનામાં ઉચ્ચતાને

અમાન રાખનાર આપણા દેશી રાજકર્તાઓ સાથે આ સીદ્ધાંત પર અડકા કરે છે. દેશી આધિકારમાં હું આ ઉચ્ચતાની સીદ્ધાંત વાલુકાને ડગલે ઝડપ્યો છું. સમાનતામાં મને પુરુષી શકા હોવાને લઈ હું પોતાને બંગી, કાંતાન, વણકર, જેકેત અને મશુર કહેવાડી રાજ થાઈ છું, અને, જ્યારે બાલજી નવમને લઈને કે પછી થી મેળવેલી વીદતાને લઈને ઉચ્ચતાનો દાવો કરે છે ત્યારે તેમની સાથે પણ જે ઉચ્ચતા કર્યો છે. હું માનું છું કે કોઈ પણ માનવી પોતાને બીજા કરતાં એક માનવતાના દાવો કરે એ જ મતુષ્યત્વને લાંબાનૂપ છે... આથી જ્યારે બાલજીને બીજા પણ કોઈના ઉચ્ચતાના રક્ષી અભિમાનનો અધાભાજી વરિય કરે છે ત્યારે હું તેમને પુરુષી સાથે આપું છું. જે ઉચ્ચતાનો દાવો કરે છે તે જ કણે પોતાને માનવ તરીકે જોળવાવાનો અધિકાર યુગવા છે. મારો આ અભિપ્રાય છે.” (ધર્મ ઈન્ડીયા, ૨૬-૯-૨૭)

વળુધર્મના સીદ્ધાંતમાં સુકેલીઓ ઉભી કરનાર બીજા કારણનો મુકાબલો કરવાનો ઉપાય ગાંધીજીએ દરદીલીપના સીદ્ધાંતમાં જોયા. તેની ચર્ચા બીજા લેખમાં કરીશ.

અત્યારે એટલું સ્પષ્ટ સમગ્ર જાણે કે ગાંધીજીને માટે વળુધર્મ એ સંપ્રદાયિક માનવતા કે કર્મકાંડનો સીદ્ધાંત નથી. પરંતુ તે પોતા માટે, પોતાના આશીર્વાદ માટે અને પોતાના સમાજના બધા માટે આચરવાનાં કત્યોનો એક અર્થ છે. દરેક નાગરિકનું કત્ય છે કે તે પોતાના બરજીવણ માટે એવા ધંધા કરે કે જે સમાજના ધારણ્યોપાય અને ઉત્કર્ષ માટે નવરી હોય; તે નીતિના મુળસ્ત સીદ્ધાંતની વિરોધી ન હોવો નોંધ્યું, અને પોતાના પુર્વજથી તેને મળેલો હોવો નોંધ્યું. ધંધાની સાથે ઉચ્ચનીચના સંસ્કાર અનોકલિપિત અને તુકસાનકરક છે તેથી તે કાઠી નાખવા નોંધ્યું; તેની જ રીતે ખાનપાન, લગ્ન વગેરે પરના પ્રતિબંધો પણ દૂર કરવા નોંધ્યું. આમ બધા ધંધા (વળુ) સમાન બને છે.

કીશોરલાલ મશરવાલા

જરૂર લેત !

છટાલીનો એક કવિ જે આજીવ દેવ ઝીઓ જ્યારે કાંસમાં રહેતો હતો ત્યારે તે ઉપર એક કાવળ આજીવો. તેના ઉપર સરનાયું હતું ‘છટાલીના મહાકવિ’.

કવિએ ટપાલીને કાગળ પાસે આપતાં કહેવું ‘હું આ કાગળ જરૂર લેત તો તેને ઉપર નજીવનો મર્યાદા કવિ એમ લખ્યું હોત તો !’

હિંદનો પત્ર

(અમારા ખાસ અધ્યરપત્રી તરફથી)

વહેદારા, તા. ૧૨-૪-૫૦

હિંદ-પાકીસ્તાન કસર

શાંતિસ્થાપના

“સમગ્રતાનો શી વીભાગ રોહીરી પરિસ્થિતિની પુનઃસ્થાપના, જેઓ યુને આર નજીબ તેમને સગ્ન કરવી, સામુ દાવીક દંડ અને ખાસ અદાલતોની નેગવાઇ સંબંધે, અપહૃત અદિલાઓને પાછી ગેળવવા માટે તંત્રસ્થાપના, અને બળબળથી કરાવાયેલા ધર્મોત્તરને માન્ય ન રાખવાનો, તેમજ બળબળથી થી ધર્મોત્તર કરાવવા માટે જે લેણી યુનેહમાર નજીબતાં હોય તેમને સગ્ન કરવા સંબંધે છે. હું સભાયુદ્ધ સમક્ષ એ વાતનો ઉલ્લેખ કરીશ કે દેખી રમખાણુની સુદત અપહાર કરવામાં આવેલા કોઇ પણ ધર્મોત્તરને ફરજિયાત ધર્મોત્તર તરીકે લેખવામાં આવશે એમ ઠરાવવામાં આવ્યું છે.”

પ્રધાનો ને પંચે

“આ વીસ્તારો (બંગાળ અને આસીમ) માટે હરેક સરકારે એક પ્રધાનને નીમુકત કરવાનું ઠરાવ્યું છે. આ ફેરવ્ય પ્રધાનોની જવાબદારી વીશ્વાસ રથાપવામાં સહાય આપવાની રહેશે કે જેથી નિર્વાસિતો પોતાને ઘેરે પાછાં ફરી શકે અને સામાન્ય રીતે આ સમગ્રતા અમલમાં મુકવામાં સામાન્ય રીતે દેખરેખ રાખી શકે પુર્વ બંગાળ અને પશ્ચિમ બંગાળના પ્રધાનમંડળોમાં લઘુમતી કોમનો એક પ્રતિનિધિ રાખ વાનું પણ ઠરાવેલું છે. આ સમગ્રતા અમલમાં મુકવામાં સહાય મળે એ હેતુથી, વધુમાં પુર્વ બંગાળ, પશ્ચિમ બંગાળ અને આસામમાં લઘુમતી પંચે ચોળવાનું ઠરાવવામાં આવ્યું છે.”

આશાના કિરણપુષ્પ

“આ સમગ્રતાને કેટલાક સમગ્રતા માણુ રેડેલા તંગ વાતાવરણને તાકીદે કેટલેક અંશે દળવું બનાવશે, એમ ન્યાય પુર્વકે કહી શકાય એમ હું માનું છું. આ સમગ્રતાથી જેવળ બંગાળ અને આસામનો પ્રથમ જ ઉદ્ધારોએટલું નહિ પરંતુ ત્યાંના લાખો માનવીઓને તાકીદે રાહત આપશે. એટલું જ નહિ પરંતુ બલિષ્ઠ માટે આશાના કિરણપુષ્પ બનાશે. આ કિરણને કેટલે અંશે સુર્વના સંપુર્ણ પ્રકાશમાં ફેરવી શકાય તેનો આધાર બંને સરકારો અને પાકિસ્તાન તેમજ ભારતની પ્રગ્ન પર છે.”

દુખિત વાતાવરણનો અંત લાવો
“એક સ્વતંત્ર તરીકે આપણા ઇતિહાસનો અલગથી પાકિસ્તાન સાથે ના આપણા બગડેલા સંબંધોથી દુખિત થયેલો છે. અને તેથી નવપેલાં ધર્મજો

માંથી આ અથડામણેથી બંગાળમાં આપણે બના થઈ અને આપણે તે કરતાંય અનેક ગણી મદાન એવી પરિસ્થિતિના કિનારા પર આવી ઉભા. આપણે આપણી બંને કટોકટીની આ કિનારા પર અટક્યા અને ત્યાંથી પાછાં ફર્યા તેથી ચોકકસ રીતે લાભ થયો છે એમ હું કહીશ આપણે જેનો પુરસ્કાર કરીએ છીએ તેને વળગી રહેવાનું અને આપણા તમામ પ્રશ્નોનો સાચુપણુ અને શુભેચ્છાથી સામનો કરવાનું અને છેલ્લાં અઢી વરસથી આપણને ઘેરી વળેલ દુખિત વાતાવરણનો અંત લાવ વાનું જેટલું પાકિસ્તાનની સરકાર અને પ્રગ્નની માથે છે તેટલું જ આપણે માથે છે.”

હિંદ-પાકીસ્તાન સંબંધ વિષે જવાબદારી શ્રદ્ધા

નવી દીલ્હીમાં તા. ૧૦ એપ્રિલના વડા પ્રધાન પંડીત નેહરુએ એલ ઇન્ડિયા રેડીયો પરથી વાચુ પ્રવચન કરતાં હિંદ-પાકીસ્તાન કરારોની ટીકા કરનારાઓએ બનાવેલે લક્ષમાં રાખીને તેમજ શક્ય વીકલ્પે અંગે વીચાર કરીને કરારોને સમજવાનો અવરોધ કર્યો હતો.

પંડીત નેહરુએ કહ્યું કે જેવા કે તેવા કરારો સારા છે અને બંગાળના લાખો પીડીતોને કંઈક અંશે રાહત આપશે અવી મને ખાતરી છે. સાચી દિશામાં આગળ જવા માટે કરારો એ આરંભવું છે એમ પંડીતજીએ જણાવ્યું હતું.

પંડીત નેહરુએ વધુમાં કહ્યું કે મી. લીલાકાનએલી ખાન પાકીસ્તાનની લઘુમતીએ માટે શાંતી, સલામતી અને સુખી જીવન માટેની પરિસ્થિતિ ઉત્પન્ન કરવા અને આ કરારને અમલમાં મુકવા માટે પોતાની સમર્થ લાગવગનો ઉપયોગ કરશે એ વીશે મને શંકા નથી. અને મારી સરકાર કરારના શબ્દો અને બાવાનો અમલમાં મુકવા માટે સર્વ પ્રયત્નો કરશે એવી ખાતરી આપવાની જરૂર છે? સહભાગે વધુ મોટી આદત આવી પડે તે પહેલાં આપણે ઉગરી ગયા છીએ બે કે આપણી સામે મુશ્કેલીઓ તો રહે છે જ પરંતુ આપણે બધા જ તેને પાર કરવા માટે કૃતનિષ્ઠા સ્વચ્છે તો સફળતા અનીવારું છે.

વડા પ્રધાનનું વાચુ પ્રવચન નીચે સુચ્છ છે:—

“આપણે માનવીઓના આત્માઓ ની કસોટી કરતા આકારા સમખમાંથી

પસાર થયા છીએ. લાખો માણુસો બંગાળમાં તેમનાં ઘરો છોડી ગયા છે. તેમજે અસદ્દ કુઃખ સહન કયું છે. લાખો માણુસો બધ અને બીનસલામતી ના ઘેરા ઝોળા હેડળ રચા છે. પરંતુ આ સંકટોમાંથી પસાર થયેલા પુર્વ બંગાળમાંના કે આસામમાંના આવા માણુસો ઉપરાંત અને નીરાધીતોની વીશાળ સમુદાયો ઉપરાંત આપણે સર્વે એ આપણે બધાં પણ હોઇએ ત્યાં, તેમની આ શારીરિક અને માનસિક યાતનામાં ભાગ લીધો છે અને આ વાતનામાંથી હોશવેશ ઉત્પન્ન કરે છે તે બેવકુલીબધું પગલું ઉત્પન્ન થયું, આપણે જાણે આપણી સાન ગુમાવી દીધી અને આપણે અંધણા બનીને આંધળાં બનીશ તરફ ધસતા રચા.

પરિસ્થિતિ અંકુશમાં લીધી

સહભાગે વધુ મોટી આદત આપણા ઉપર ઉતરી પડે તે પહેલાં આપણે આપણી બંને અંકુશમાં લઇ લીધી. તમે જાણો છો તેમ, એક આખા અલ્લાહીયા સુધી પાકિસ્તાનના વડા પ્રધાને અને જે આપણી સામેના આ બપંકર પ્રશ્નોની ચર્ચા ખરા આંતકરણપુર્વક કરી છે. મને રાજ્ય રોજ મારા સાથીઓ સાથે મંત્રણા કરવાની વીશેષ સગવડ બળી કારણ કે તેઓ મારી સાથે સમાન ભાગે બોલેને વદન કરતા હતા. આ લાંબી મંત્રણા નાં પરિણામે ગયા શનીવારે બપેાર પછી બંને સરકારો વતી એક કરાર ઉપર સહી કરવામાં આવી. મેં આ કરાર અંગે આપણે આપણી પાકીસ્તાન સમક્ષ રચ્યુ કર્યો હતો.

પુછાઇ રહેલા પ્રશ્નો

આ કરારની શી કોમત છે? તેનો અમલ કેટલી દલ સુધી કરારો? તે બંગાળ અને આસામ અને અન્યત્ર આવેલા તોદાનક્રમત વીસ્તારોમાં આશા અને સલામતી ઉત્પન્ન કરવામાં કેટલી દલ સુધી સફળ થશે? શું તે આપણી સમક્ષના પ્રશ્નોને ઉકેલ કરશે? આવા પ્રશ્નો પુછાઇ રચા છે અને વાચુની રીતે જ પુછાઇ રચા છે. કારણ કે આપણે બીજા કરારોને કાગળ ઉપર રહેલાં બેખાં છે તેમ કોઇ કરાર કદાચ કુલ કાગળ ઉપર જ રહે એ શક્ય છે.

વિનાશનો માર્ગ છોડવો

હું આ પ્રશ્નોના જવાબ આપું. એક તો એ કે કોઇ કરાર થાય એ માત્ર હકીકત પણ એક સારી અને આવકાર સાપવા મોગ વરતુ છે, કારણ કે તે લોકોના મનને વીનાશના માર્ગોથી પાછાં વાળીને રચનાત્મક માર્ગો તરફ વાળે છે. બીજો એ કે, હું તમને સંપુર્ણ વીશ્વાસ અને સંપુર્ણ પ્રમાણીકતા સાથે કહી શકું કે, અને બંને જણા કે જેમણે આ લાંબી મંત્રણા કરી તેઓ શાંતીચર્ચા અને સંતોપ-

આ કરારને હિંદની પાકીસ્તાન-૨ આ બધ રચ્ય કરતાં વડા પ્રધાન પંડીત નેહરુએ વાટાઘાટોના ઇતિહાસ આપીને કહ્યું: “અમારા બંનેના ઉપર અમારા દેશોના ભાવિની ગંભીર જવાબ ઇતિહાસ બોલ પડ્યો હતો, કેમકે આ વાટાઘાટમાં આપણા દેશનું તેમજ તેમાં રચતા કરોડોનું ભાવિ સમાયેલું હતું. આ બાળત જેવળ રાજકીય કે આર્થિક નહોતી. ખાસ કરીને એ માનવ-પ્રશ્ન હતો, અને અલગથી માનવ-યાતના તેમજ માનવજીવનના પ્રશ્નો તેમાં સંકેટવામાં હતાં. પ્રથમ જેવળ બંગાળ પુરતો જ મર્યાદિત રચી નહોતો. એ આખા ભારતનો પ્રશ્ન બન્યો હતો. અન્યત્ર આ પ્રશ્નના અપ્રત્યાય તો બાકત અને પાકીસ્તાનના સીમાકાળીયે બહાર પડેલાં આ હતા. આથી જ આ મુસાકાત માં તેના પરિણામમાં ફુનીયાને યુગ જ રચ હતો.”

કરારની વીગતો

કરારની વીગતો સમજવતા પંડિત નેહરુએ કહ્યું: “કરારનો પ્રથમ ભાગ બધા જ નાગરિકો અને પ્રગ્નજનોના કેટલાક મુગણુત લોકશાહી અધિકારોને લખતો છે. તેમાં બંધેર કરવામાં આવ્યું છે કે ધર્મના બેભાવ સિવાય લઘુમતીઓને સંપુર્ણપણે સમાન નાગરિક હકો મળવા બંધાએ; અને તેમને ઇંગ્લી, સંસ્કૃતિ, માલ મિલકત, સ્વામાન, ભાષા પ્રાર્થના, હેરફેર, ધર્મા રોજબાર વગેરે અંગે સંપુર્ણ સલામતી ફોતી બેઠાએ. વળી બંધેર જીવનમાં ધમ લેવાની, રાજદવારી અથવા બીજા કામ માટેની તેમજ સુલખી અને ફરકરી નિમમાં સેવા કરવાની સરખી તકો તેમને ફોતી બેઠાએ.”

સ્થળોત્તર વિષે

વધુમાં તેમણે કહ્યું: સમગ્રતાનો શી વીભાગ ખાસ કરીને પુર્વ અને પશ્ચિમ બંગાળ, આસામ અને ત્રીપુરા માંના સ્થળોત્તર કરનારાઓ સંબંધે છે, સમગ્રતામાં એ વીશે ચોકકસસાઇ રાખી છે કે, આ સ્થળોત્તર કરનારાઓને અલગબળથી સ્વતંત્રતા રહેશે તેમજ સ્થળોત્તર સરમાન સંરક્ષણ મળશે અને તેઓ પોતાની સાથે પોતાની મરજી પ્રમાણે ખસેડી શકાય તેવી અંત્રત મતા, ધરવખરીનો સામાન અને અંત્રત એરાત લઈ જઈ શકશે. વળી કેટલકું પ્રમાણુ પણ નકકી કરવામાં આવ્યું છે. વધુમાં સ્થળોત્તર કરનારાઓ પોતાનું એરાત અથવા રોકક મેંકમાં મુકી શકે અને આ વસ્તુની તેને ફેરવદલી દીધામણુના નિયમોને અનુસરીને દશે. બધાની સત્તાવાળાઓ અને બીજાઓ કમગત કરે છે એવી ઘણી ફરિયાદ છે. આ બાળપ અટકાવવા માટે આ બધાની કસોટીમાં પર ન્યાય સરકાર ના સંપંકે અધિકારીઓને મુકવામાં આવશે.”

કારક ઉકેલ શોધી કાઢવાની અંતઃકરણ્ય પુર્વકની અને ઉકેલક ધરણી પ્રેરિત થયા હતા. એમને પરિસ્થિતિની ગંભીરતા અને બનાવોના ઘણાએ તેમ કરવાની ધેરજ પાડી હતી. આ કારારનો અમલ કરવામાં મદદ કરવા માટે અને પાકીસ્તાનમાં લઘુમતીઓ માટે શાંતિ અને સલામતીની જુએને સારી રીતે રહેવાની પરિસ્થિતિ ઉત્પન્ન કરવા માટે પાકીસ્તાનના વંડા પ્રધાન શ્રી, લિયાકત અલીખાન પોતાની મહાન લાગવગને સંપુર્ણ પ્રમાણમાં ઉપયોગ કરશે એમાં મને શ્રદ્ધા થકે નથી અને આ કારારના શબ્દો અને બાબતોનું પાલન કરવા માં મારી સરકાર પોતાથી શક્ય સર્વ કંઈ કરશે તેની હું તમને ખાતરી આપું છું.

એક અવરોધ ઓળંગી ગયા
આપણે એક ઘણા મોટા અવરોધને ઓળંગી ગયા છીએ. આપણી સામે ઘણી મુશ્કેલીઓ છે. છતાં પછુ ને આપણે સૌ તેમને ઓળંગી જવા માટે કૃતાનીશ્ચી રહીએ તેા આપણે અચુક સફળ થઈશું. એટલે જ હું વીશ્વાસ અને શ્રદ્ધાથી તમારી સાથે વાત કરવાની હાંમત કરું છું. છેલ્લાં ત્રીસથી વધુ વર્ષથી હું મારા લાખો દેશબાંધવોના સંપર્કમાં આપ્યો છું અને તેમણે મને તેમના અમાપ ગ્રેમ અને વીશ્વાસથી માન આપ્યું છે. જેનો બદલો હું કદી વાળી આપી શકું તેમ નથી. આ માઠ સંપર્કના કારણે વીજ્ય તેમજ પરાજયના અને હર્ષ નેમજ શોકના પ્રસંગોએ એક ધીનને ઓળખતા થયા છીએ.

એટલે હું ભવિષ્ય માટેના સુખ માટે કાંઈક વીશ્વાસ સાથે બોલું છું. જે કે આ વીશ્વાસ વાસ્તવિકતાથી નીર્બળ બન્યો છે. અત્યારે બહુ આશાવાદનો સમય નથી તેમજ નીરાશાવાદનો સમય પછુ નથી. આપણે દંઢ મનોબળ, વીશ્વાસ અને શ્રદ્ધાથી આગળ વધશું. અને આપણે જેમ છુટકાળમાં ઘણી આડચણા પાર કરી છે તેમ અત્યારે તેમજ ભવિષ્યમાં પછુ પાર કરશું.

કારાર પાછળની ભાવના
આ કારારનો તમે ત્રીજવટથી અભ્યાસ કરો અને તમને તેમાં કોઈ સ્થળે ટીકા કરવાનું મન થશે. પરંતુ આમાં કુપ્ત્ય પૂજે તેા તેની ભાવના જોવાની છે. આ ભાવના ન હોય, તેા આ કારાર માત્ર કાગળનું કચરું જ બની રહેશે. અને એ ભાવના છુટત હોય તેા આપણી સમસ્યાઓ પ્રત્યે નવું અને કારમત દ્રષ્ટિબિંદુ ડેળવારો જે અવસ્ય સફળતામાં પરીણમશે. પાકીસ્તાન શું કરશે? કારારનું તે પાલન કરશે? જવા એવા પ્રશ્નો પુછવા માં આવે છે. મને આની છે કે, પાકીસ્તાનના નેતાએ તેનો અમલ કરવાના બનતાં દેશ અપાસે કરી

છુટશે. પરંતુ બીનએ શું કરશે એવા પ્રશ્ન શું? આપણે શું કરીશું એનો જ આપણે નીરધાર કરવાને છે. અને આપણી ધેરજ મોઘ્ય રીતે બનવી રહેશે તેા તેનાં સામાં પરીણાઓ અની-વાર્ષ રીતે આવશે જ.

અધ્યરપત્રો

બ્રેઠામ્સદાઉનનાં શ્રી. ગોર્લીદેભાઇ નરસીદેભાઇ સુરતવાળાના પુત્ર વિ. કે.યનલાલનાં શુભ લમ જો'બર્મ નિવાસી શ્રી. નાથુભાઇ ધનછભાઇ સુરતવાળાની સુપુત્રી વિ. દમયંતીબેન સાથે તા. ૧૬-૪-૫૦ ને રવિવારે જોહાનીસબખ ગાંધી હોલમાં શ્રી હરિશ્ચંદ્ર આર્ચનાં શુભ દસ્તે ગૈદિક વિધિથી કરવામાં આબ્યાં હતાં. એ શુભ પ્રસંગે ઘણા હાંદી ભાઇ બેનો તથા કલકા' અને યુરોપીયન મિત્રોએ પછુ હાજરી આપી હતી. તેમના સર્વેનો તથા જે બાળક બેનોએ તાર, ટપાલ વીગેરેથી વરવધુને શુભચામ્ઓ પાસેથી હતી તેમનો શ્રી. ગોર્લીદેભાઇ નરસીદેભાઇ આ પત્રદારા હાંદિક આભાર માને છે.

આ પ્રસંગ ની પુરાણીમાં બી. ગોર્લીદેભાઇ ધનછભાઇ તરફથી પછુ 'ઇન્ડિયન ઓપીનીયન' ને એક ગીનીની બેટ મોકલવામાં આવી છે. વળા એ માંગિક પ્રસંગની ખુશાલી માં શ્રી. નાથુભાઇ તરફથી 'ઇન્ડિયન ઓપીનીયન' ને એક ગીનીની બેટ મોકલવામાં આવી છે.

વિવાહ
શ્રી. ગોર્લીદે ભાઇ કર્સન ના પુત્ર વીક્રમભાઇના વીવાહ કલેકલે નીવાસી શ્રી. લલ્લુભાઇ નારજીની પુત્રી સાથે તા. ૨-૪-૫૦ ના રોજે થયા હતા. તે પ્રસંગે બાળે પક્ષ તરફથી જુદી જુદી સંસ્થાને બેટ આપવામાં આવી હતી.

દાન
શ્રીમતી ડાહીબેન ભાણુભાઇ (કેપ ટાઉન) તરફથી, ઘણી સંસ્થાઓને દાન આપવામાં આવ્યું છે. અને 'ઇન્ડિયન ઓપીનીયન ને' પછુ ૫-૩ દાન કર્યું છે.

દરકર
પતિને ઘણા વખતથી જોતી આવી છું કે તમે મારા કરતાં આ રેડીયાની વધુ દરકર લેા છો.

પતિને હા કારણ કે તે તારા કરતાં ઓછો અનાજ કરે છે અને હું ધાંડે ત્યારે તેને બંધ પછુ કરી શકું છું.

કેમ કહી શકો?
મેજસ્ટ્રેટ: તમે શા ઉપરથી કહો છો કે તે રમાલ તમારો છે?

આરોપી: કારણ કે તેને એક છે 'બી' લખેલો છે.
મેજસ્ટ્રેટ: એમ તેા મારા રમાલને છેડે પછુ 'બી' લખેલો છે.
આરોપી: હાહ, મારા જીવા બે રમાલ ચોરાયા છે.

શ્રી. ટ્રાંસવાલ દેગમ પ્રાંતિક પ્રબ પતિ મ'ડળનું વાર્ષિક સન્મેલન

શ્રી. ટ્રાંસવાલ દેગમ પ્રાંતિક પ્રબ પતિ મ'ડળનું વાર્ષિક સમેલન તા. ૨૧-૫-૫૦ ના રવિવારે ૧-૫ વાગે ડાવલ મુકામે શ્રીમાન વલ્લભભાઇ છવજી છના મકાનમાં શ્રીમાન ડાબાભાઇ મકનછના પ્રમુખપદે મળશે, એ પ્રસંગે દરેક સભ્યોને વિળાસર પધારવા વીન'તી છે.

વીપમ વીચારણી ૨૧-૫-૫૦ ના રવિવારે સવારે ૧૦ વાગે એજ સ્થળે મળશે એ પ્રસંગે દરેક સભ્યો એ હાજર રહેવા વીન'તી છે.

ચટેલી માસીક શી અને 'દાનની રકમો સમેલન પહેલાં મોકલી આપવા વીન'તી છે.

- (૧) મીનીટ અને મ'નીટના રીપોર્ટ
- (૨) હીસાબ, (૩) ઠરાવ, (૪) ચુ'ટણી,
- (૫) પરચુરણ.

લી. મ'ની શ્રી. ટ્રાં. દે. પ્રા. પ્ર. મ'ડળ, રામભાઇ કરસનજી પી. ઓ. બોક્સ ૪૫, ડાવલ.

P. O. Box 45, Davel, Tvl.

ગોરા

રવોન્દ્રનાથ ડાંગર ફેટ મુંદર નવલકયા, જે ભાગની કોપડ ૧-૩-૦

આશ્રમ ભજનાવલી
ગાંધીછના આશ્રમમાં ગવાતા સુંદર ભજનોનો સંગ્રહ શી. ૧-૩.

તાકીકે વેચવાની છે
૧૭૩ મેઇન ન્યુ-વેન્ડા બ'બર્મ પોલીસ સ્ટેશનના નબ્દીક મળુ મેઇ ધરાઈ વાલી કુકાન તાકીકે વેચવાની છે.

વધુ વીગત માટે નીચેના એડેસ તાકીકે લખો યા મ્ને.

Mr. H. Karolia
c/o A. K. Warchoom,
193 Market Street,
JOHANNESBURG.

Phone: 22 0217
અથવા
173 Main Rd,
Newlands
JOHANNESBURG.

સુરત હિંદુ એસોસીએશન

આથી નાટલ નિવાસી રેક મુજ છલ્લાની શુભવાતી હિંદુ ઝાતીઓ કે જેઓ ઉપરોક્ત સંસ્થામાં અભવ અગાઈ પ્રતિનિધિત્વ નહોતી ધરાવતી તેઓને જાણવાવામાં આવે છે કે તા. ૧૨-૩-૧૯૫૦ ની મોટીબના દરમ અનુસાર તે ઝાતીઓને દાખલ કરવામાં આતી છે. મેમ્બરશીપની અરછના ફોર્મ માટે મેમ્બર થવા ધમ્બનારાઓ ને મ'નીને મળવા વીન'તી કરવામાં આવે છે.

નારજીભાઇ ખુશાલભાઇ મીર્જા મ'ની

૧૪૩ પ્રીન્સએવર્ડ રોડ, ડુરબન.

આરોગ્યની ચાવી	૧૦
અયગાના વાપરા મીની	
નાર'તી	૭૩
કલાખી	૫
૦૬૬ ભેલી	૫

આવેલા દિવાળી અંકો

છાપા	શી. ૫	૦	રવીવાર	શી. ૧૦
આરામ	૫	૬	સંદેશ	૧૦
સવિતા	૭	૦	વેણી	૭
મોનમળ	૬	૦	બે ઘડી મોજ	૭
હાંદી	૩	૬	ચિત્રપટ	૭
સરવું સાહિત્ય પંચાંગ	૨	૬		
મુંબઈ સમાચાર પંચાંગ	૫	૬	મુંબઈ સમાચાર	૫
'India, (English) 12	૬	૦	૦૫ હાંદ (પુસ્તક)	૭
Copies	6	0	Filmindia English	5

KAPITAN'S BOOK AGENCY,
189 Grey Street, DURBAN.
Phone 23414. Tel Add. "KAPITAN"

केटलाक वाचवा लायक पुस्तको

भजेला छप	८	शी.पे.	०
मोदीनी	८	शी.पे.	०
भुकरविनोला बानेना अनेक विषयो	१	शी.पे.	०
इपर यजेला प्रवचनोना संभद	१	शी.पे.	०
यावन भा. १-२ प्रत्येकी	८	शी.पे.	०
इश्टनी पुस्तक	५	शी.पे.	०
इश्टनी सहचरी	५	शी.पे.	०
इजना थेटका वार्ता संभद	३	शी.पे.	०
इससु सुकेती	७	शी.पे.	०
एशियाम	७	शी.पे.	०
दोदीना आसु अने ओल वातो	८	शी.पे.	०
वीरवी वातो भा. १-२ सेठनी	१३	शी.पे.	०
वसुधस अने ओल वातो	१	शी.पे.	०
विवाह मंदिर	१	शी.पे.	०
स्वाध्याय भा. १-२ (साहित्य)	१	शी.पे.	०
विषय वेपोना संभद सेठनी	१३	शी.पे.	०
साजभती वेपोना संभद	१	शी.पे.	०
साज संभद	३	शी.पे.	०
सोपनी नवादीर	७	शी.पे.	०
सोपनी भाषा	१	शी.पे.	०
दीराकणी वातयो	३	शी.पे.	०
दस वीज	३	शी.पे.	०
काका साडेय कालेकर कृत		शी.पे.	०
केडमाता	१	शी.पे.	०
रमजय यात्रा	५	शी.पे.	०
छवता तदेवादेर	३	शी.पे.	०
मोतराती दिवावे	२	शी.पे.	०
कनकपालाल सुनरी कृत		शी.पे.	०
अरवे वस्ते	८	शी.पे.	०
कोना वांक	८	शी.पे.	०
पुसकणीक नाटके	६	शी.पे.	०
वेपन कर्वाणी	६	शी.पे.	०
वेपन इच्छा	१०	शी.पे.	०
नवकीकाजो	७	शी.पे.	०
रमजयलाल देशाई कृत		शी.पे.	०
अननी	७	शी.पे.	०
दीतीर भा. १-२	१३	शी.पे.	०
यंशीत हदय अने संकुंठता	८	शी.पे.	०
शोभना	७	शी.पे.	०
पसकणी	७	शी.पे.	०
शुवाण अने कटक रमनवाल देसाई	१३	शी.पे.	०
शरद आसु कृत नेवेल		शी.पे.	०
कमला	८	शी.पे.	०
यंशनाथ	५	शी.पे.	०
मज्जु वातांजो	२	शी.पे.	०
इला	२	शी.पे.	०
असुराधा	१०	शी.पे.	०
असुरा भारती	१५	शी.पे.	०
काशीनाथ	५	शी.पे.	०
यंशनाथ	४	शी.पे.	०
यशीवदीन	१३	शी.पे.	०
उषी	७	शी.पे.	०
देवदास	५	शी.पे.	०
इमो	८	शी.पे.	०
नदीना	१०	शी.पे.	०
नरसी	७	शी.पे.	०
शुभा	३	शी.पे.	०
रवीन्द्रनाथ राघोबर कृत		शी.पे.	०
धरे अखिरे	६	शी.पे.	०
अदुर्गम अने के केने	५	शी.पे.	०

अभारा नवा पुस्तके	शी.पे.	०
परकमा (विधापुस्तक)	६	०
शाहनवाकनी संभावे	५	०
विदाही आरना (जलीलखान)	८	०
माशी भाषिण	७	०
मातातु छंदय (पर्वलक)	६	०
आशातुपीन भा. १ २ सेठनी	१८	०
मेध जीन्ड (कपनिहाओ)	७	०
काया कदप (प्रेम यंइळ)	७	०
भाग १-२-३ सेठनी	१४	०
रास्त्रोयना पुस्तके		
अप नदी रडेवाय (समाननी)	७	०
नदीओ सावे पोकार) नववस्था	५	३
द्रष्टि परीवर्तन	५	०
मि नववस्थाओ	५	०
सागर कथाओ	८	१
वर्धा शिक्षण योजना	२	१
मेलेरीया (तेना कारणे अने		
उपाय)	१	०
सागर संभद (लेखक लुवे वन)	१	०
पहेलो काण	७	०
मेध धनुष	६	०
रान्गार्ग (गांधी युवनी नेवेल)	६	०
रान्ग सन्वारी (युमकेट)	१०	१
का कारीरीय' शिक्षण भा. १-२		
आभासी नलनलतना दुन्नर शीषयाय	६	६
छ अथवा शीषयाय छे. प्रत्येकी	६	६
रास्त्रोय अने शिक्षण	२	०
कोनी न्हेन (वाता)	५	७
रायसुरा कृत		
इडनी रमजद	५	०
क्रीतावें		
भारम कथा गांधीजी	२	६
गांधीजीना वातांजोप	१	६
जय अंजय गदि आये ये	१	३
छउरववाता दुनीया	२	०
हमारे गांधी कहानी	१	६
भाग वेरो	१	३
पापुजी (गांधीजी की कुछ बातें)	१	९
अमेजी राज्य के ही साल	१	०
विश्वकी विभूतियां	१	०
पागल	१	२
मालीक और मजदुर	१	३
दुष्ठा दुनीया	१	०
प्रेममें भगवान	१	०
साधनाके पथपर	३	६
मेरी मुक्तकी कहानी	१	६
शास्त्रपाद-बुद्धिवाद	१	६
हिंदी गीता (गीताजी)	१	६
संत गांधी	१	६
गांधीवार-समाज १	१	६
नया रंजना (द्विभाषीक)	४	०
हाल कीवनाओ हाथरे	६	०
रसमस्ती	१	०
(वाचक पुस्तके)		
नय धन्डोनेदीया	४	०
दि'होना कोनी निकाण	६	०
रशीयात' पदतर	६	०
लाभिकरेअळ भाग १-२ सेठनी	१८	०
भाणकेनो आंधव	१	६
मकदेव देशांधनी उाथरी	१	६
लाभ. रहेलो	१०	०
भाग थोमे.	१२	०
भाग नीजे	११	६
आपु-आरीना (मनु गांधी)	१	६
हीहीदी उाथरी		
आंधीळ.	डी.	१०
आणके मारे		
१० थी १२ वर्षना आणके मारे		
१३ पुस्तकेनो सेठ.		
कीमत पा. १-०-०		
८ थी १० वर्षना आणके मारे		
१५ पुस्तकेनो सेठ.		
कीमत पा. १-५-०		
१२ थी १८ वर्षना युवक युवती मारे		
आक सुंदर पुस्तकेनो सेठ		
कीमत १४/-		
लीली	५	१
वीज	५	३
आसु	५	३
रीपठकीक न'अर		
अभारा ता. २६-१-५० ना पढार		
पडेलो भारत रीपठकीक न'अर; अनेक		
संदेशाओ; होराओ; वेपो वीगेरे		
वांचवा लायक साभग्रीधी अरपुर छे.		
कीमत २/३		
पोस्टेज साथे		
Indian Opinion.		
P. Bag,		
Phoenix.		
वचोके लीये		
महात्मा बुद्ध	१	०
चन्द्र युक्त	१	०
कोआ चला ईसकी चाल	१	०
नदीदंतकी कहानीया	१	०
शीषाजी	१	०
असोक	१	०
देश प्रेमकी कहानीया	१	०
हिंदी धर्मकी आख्यायीकायें	१	०
(धर्मकी कहानीया)	३	३
समानपाद-पुंजीपाद	१	१
मारी राजनेतीक समस्यायें	१२	६
मेरी कहानी (म. मेहकाका वीगेरे)	१०	६
गांधी विचार दोहन	१	०
Obtainable From:		
'Indian Opinion'		
R. Bag,		
Phoenix, Natal.		

આ ઓફીસથી મળતાં પુસ્તકોનું સુચિપત્ર

વી. પી. ના ઝોરડરોને ખીલકુલ ખ્યાન હેવામાં નહિ આવે. ઝોરડર મોકલનારાઓએ ઝોરડર સાથે એક અથવા ધોરટલ ઝોરડર મોકલવા મહેરબાની કરવી.

મેનેજર, ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

પુસ્તકો મળવાનું ઠેકાણું:— INDIAN OPINION, Phoenix, Natal.

ગાંધીજીનું સાહિત્ય

ચાપક ધર્મ બાવના	૧	૦	કલ્યાણવતી ઈતીહાસીક નોવેલ	૧૦	૦
ગાંધીજીનો સરકાર સાથે પત્રવ્યવહાર ૧૯૪૨ ની લડત વખતે થયેલો સંપૂર્ણ પત્ર વ્યવહાર	૭	૬	કોલોલ્થયન કોલેજ ઇયન ભતાવતી નોવેલ	૮	૬
ગાંધીજીના સમાજમર્મા	૭	૦	ખરબા ભાપુ ભાપુજોના ઇયનને કથાક પાઠવી નોવેલ	૮	૬
ગાંધીવાદી આર્થિક યોજના	૩	૧	ગોરખ આયા ગોરખની વાતોપરથી રચાયેલ ચત્રેલી	૭	૦
પુણ્ય સ્થાન ગાંધીજી (વ. શુક્લ)	૧૨	૬	ચોરાની વાતો	૬	૦

દીશરલાલ મશરવાળાની કૃતિઓ

ગાંધી વિચાર ઘોઠન ગાંધીજીના વિચારોને રચ્ય કથાક પુસ્તક	૨	૬	જળ સમાધી નોવેલ	૮	૦
ક્રીપુકથ મર્યાદા આજ કાલ સી, પુસ્તકમાં લેવાતી કથા ઉપર પુછાતા પ્રશ્નના જવાબરૂપે ને લેખો લખાયા છે તેનો સંગ્રહ	૨	૬	જળતાના સંદિશમાં ઈતીહાસીક નવલકથા	૮	૦
			જય સિદ્ધરાજ	૬	૬
			જલપીકું નોવેલ	૫	૦

સર રાધાકૃષ્ણનની કૃતિઓ

લેખો ક્રીલોસોફીકલા મહાન લેખક છે તેમના પુસ્તકો ઢિંકે ધર્મ, સંસ્કૃતી ઉપર અભ્યાસ પાડે છે.			દ્વિરીકની વાતો ન્દાની વાતાંચોનો સુંદર સંગ્રહ	૬	૬
કલકી આથવા સંસ્કૃતીનું ભાષી	૨	૦	ત્રજ્ઞ અસ્થુ બે ન્દાની વાતાંચોનો સંગ્રહ	૬	૦
વેદની વિચાર ધારા વેદ ઉપરના તેમના આયોજોનો સંગ્રહ	૫	૬	અપ્સુદ ધારા	૮	૬
સુવાનોની સંસ્કાર સાધના	૬	૦	અધુરી વાત	૧૦	૬
			અખીલ ત્રીવેણી વાતાંચો	૨	૬
			છંદગી છતવાની જડી છુટી	૨૨	૬
			ભીરૂ સાથી ભા. ૧-૨ સાથે	૧૨	૦

ધાર્મિક સાહિત્ય

શ્રીમદભગવત ગીતા મોટા અક્ષરોએ સંસ્કૃતમાં	૩	૦	અચારા બા રવ. કસ્તુરના ગાંધી વિશે સુશીલા નેચર અને વનમાળા પરીચે લખેલ	૪	૬
ધર્મોત્થાના ચરિત્રો સતોના ચરિત્રોનો સંગ્રહ	૨	૬	બળવાજોર પીતાની તસ્વીર આચરીય ચલ્લિંકે લેખ્યે મોનોલીનીનું ઇયન	૬	૬
કૌ ધોમવાસ્તીક આ વેદાંતથી ભરપુર મંપને હળવો ફરી, ન્દાનો ફરી આમાં પ્રકરો છે.	૧૦	૦	રામ કલાણી	૮	૬

વિદેશી સાહિત્ય

અંકકાર કાંચના વિખ્યાત લેખક અનાતોલની નોવેલ	૭	૬	ઉભીવાદે	૬	૬
ચાન્સા લેખક કુપરી, એક રશીયન પદોતાઈ ચિત્ર દોરતી નવલકથા	૧૦	૦	કાઠીયાવાદની ફંટ કથાઓ	૬	૦
			કાંચ વધ	૧૫	૬
			ગોદાન બોધપ્રદ નવલકથા ભા. ૧-૨ સેટની	૧૬	૦
			અનુતરો વાર્તા સંગ્રહ	૬	૬
			ચિત્રલેખા	૮	૬
			તણખા ભાગ ૧-૨-૩ વાર્તાસંગ્રહ પ્રત્યેકની	૭	૦
			હરીયાવાદ	૦	૬
			હરીદનારાધણ્ય ભાગ ૧-૨ સેવા ભાગીડોનોવેલ સેટની	૧૧	૦
			જોન ફૂલ	૪	૬
			હરીયાલાલ	૦	૬
			નારી કંદય	૫	૬
			નીલ રેખા	૬	૦
			નીલ પુખી નાઠક	૩	૦
			નીવેદીતા	૮	૦
			મદીપ	૪	૬
			માયકીત ભા. ૧-૨ સેટની	૧	૦
			પિયારી	૬	૦
			પાનુક જવાળા	૮	૦
			પ્રભાત કીરણો	૫	૬
			પુરાતન અધીત	૫	૬
			પ્રેમ અને પુલ્ક આ ૧-૨ સેટની	૧૧	૬
			કુરેલા સુવર્ણ પાંચે	૧૦	૦
			બલિંકાર	૧	૦
			બે ગીતો	૦	૬

કેટલીક ઉત્તમ નવલ કથાઓ

નાસીન'ધા સુંદર વાર્તાઓનો સંગ્રહ	૧	૬			
આંસપાલી એક ઈતીહાસીક નવલ કથા	૧૨	૬			
જલકળ્ય કુચકાઓનો ભાષ્યપ્રદ સંગ્રહ	૭	૦			
પ્રેમાદાય ભા. ૧-૨ એક સુંદર સામાજિક નવલ કથા—જન્ને ભાગની કીમત	૧૩	૦			
ઉધારકાંત સુંદર નોવેલ	૭	૬			
ઉન્નય નોવેલ	૮	૦			
કવતાના કાઠા નોવેલ	૭	૬			
સંમિલનાના સુર	૫	૦			
ભગવાન ત્રણમરેવ	૬	૦			

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING
CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

Direct Importers.

**47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.**

LIFE INSURANCE

Are you adequately insured?
Have you provided for your dependants?
Prepare for the future
Life Insurance gives peace of mind for the unknown future.

Insure with "THE OLD MUTUAL" your friend for Life—
The S.A. Mutual Life Assurance Society, which has
best Bonus record in the WORLD.

Representative:—

DAYABHAI PATEL

P.O. Box 1760. } Business 33-0711
JOHANNESBURG. } Residence 33-5961

DIAMONDS

QUERIDO DIAMOND Co.

48 Walter Wise's Building,
4th Floor Joubert Street, JOHANNESBURG
Tel. 22-3400. P.O. Box 3417

"SEE US WITHOUT OBLIGATION"

DIAMOND SPECIALISTS
OUR MOTTO: 'A SQUARE DEAL'

SPRINGBOK COLLEGE

P.O. BOX 8243,
JOHANNESBURG.

New and up-to-date courses for Standards
VI, VII, J.C., Senior Certificate and Matriculation.
Languages, Maths, Science, Physiology, Commerce,
History, Geography, Etc, Etc.

**ALL LECTURES DRAWN UP
BY EXPERTS.**

Write To-day For Full Particulars.
LOOK BEFORE YOU LEAP, BUT LEAP AHEAD
WITH THE SPRINGBOK.

PHONE 33-7944 P.O. BOX 4889.
TEL. ADDRESS: "ARVIND."

HEAD OFFICE:
409, KRUGER ST., LOUIS TRICHARDT.
PHONE 64. PO BOX 106.
TEL. ADD: "KANJEE."

H. K. GOKAL,

WHOLESALE

GENERAL MERCHANT AND DIRECT IMPORTER.

OUR MOTTO: "SERVICE THAT SATISFIES."

43 Market Street, JOHANNESBURG.

ફોન ૩૩-૭૯૪૪. પો.બોક્ષ ૪૮૮૯.
ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ: "અરવિન્દ."

હેડ ઓફીસ:
૪૦૯, ક્રુગર સ્ટ્રીટ, લુઇસ ટ્રીચાર્ટ.
ફોન: ૬૪. પી. ઓ. બોક્ષ ૧૦૬
ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ: "કાન્જી"

એચ. કે. ગોકળ,

—: હોલસેલ વેપારી ::—

—જનરલ મરચન્ટ અને આયાત કરનાર—

૪૩ મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

BOOKS FOR SALE

MY LIFE AND MISSION—Swami Vivekananda	8	3	INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15	0
INDIAN STATESMEN (Dewans and Prime Ministers With Portraits)	7	6	THE HEART OF HINDUSTAN—Sir S. Radhakrishnan	8	6
INDIAN JUDGES (Biographical and critical sketches with portraits)	7	6	MAHATMA GANDHI (The Man and his Mission, an enlarged and up to date edition of Gandhiji's life.)		
TEMPLES, CHURCHES AND MOSQUES			—By various writers	5	0
—Yakub Hasan	3	6	LIFE OF SRI RAMAKRISHNA	15	0
EMNIENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland	11	0	SHAKESPEARE'S TRAGEDIES (King Lear, Macbeth, Hamlet and Othello—William Miller	3	6
THE KNIGHT ERRANT—Sita Chowdhury	8	6	SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA		
THE BHAGAVAD GITA—The Lord's Song— (An English Translation)—Annie Besant	1	0	Pacts And Facts—Stanley Powell	7	6
60 YEARS OF CONGRESS—Dr. Pattnay; Sitaramayya	1	3	AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Anurobindo)—Dilip Kumar Roy	1	5
WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. V. K. R. V. Rao	3	0	TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	19	0
THE U.K.C.C. AND INDIA—A. N. Agarwala	6	6	GUIDE TO THE PROBLEM OF INDIA —R. Palme Dutt	6	6
OUR INDIA (Children's stories by various writers, illustrated) —Minoos Masani	2	6	WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
A DISCIPLINE FOR NON-VIOLENCE (Pamphlet for guidance for Westerners) —Richard B. Gregg	1	0	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6	INDIAN SCIENTISTS (Biographical Sketches. An account of their researches, discoveries and inventions	7	6
SHAW—WELLS—KEYNLS ON STALIN—WELLS TALK (Verbatim Record)	3	6	A SHORT LIFE OF SWAMI VIVEKANANDA	2	6
GOLDEN NUMBER OF "INDIAN OPINION", 1914 (Souvenir of the Passive Resistance Movement in S.A., 1906-1914)	4	0	A SHORT LIFE OF SRI RAMAKRISHNA	2	6
THE DHAMMAPADA OR THE WAY OF TRUTH	1	3	PRACTICE AND PRECEPTS OF JESUS —J. C. Kumarappa	3	6
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	8	0	LIFE AND GOSPEL OF VIVEKANANDA —Romain Rolland	13	6
MAULANA ABUL KALAM AZAD—Mahadev Desai	6	0	WOMEN AND SOCIAL INJUSTICE—M. K. Gandhi	10	0
SATYAGRAHA IN SOUTH AFRICA—M. K. Gandhi	11	0	GANDHIJI'S CORRESPONDENCE WITH THE GOVERNMENT (1922-44)—M. K. Gandhi	5	9
SEVEN MONTHS WITH MAHATMA GANDHI Being an inside view of the Non-co-operation Movement (1921-22)—Krisnadas	8	0	THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	15	0
ROLLAND AND TAGORE, Letters of two eminent writers	8	6	CHRISTIAN MISSIONS IN INDIA (Their place in India)—M. K. Gandhi	5	0
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	8	0	STORY OF SATARA—Major B. D. Basu, (I.M.S.)	16	0
PUBLIC FINANCE AND OUR POVERTY —J. C. Kumarappa	3	6	GANDHI AND GANDHISM (A remarkable study of Gandhi showing the methods and principles, Volumes I and II—B. Pattabhi Sitaramayya, both	15	0
TALES OF BENGAL—Santa Chatterjee and Sita Chatterjee	7	0	INDIAN CHRISTIANS (Biographical and critical sketches of poets, publicists of the Church)	7	6
HISTORY OF THE REIGN OF SHAH ALUM —W. Franklin	7	6	THE STORY OF BARDOLI—Mahadev Desai	6	0
THE LIFE OF RAMAKRISHNA—An exhaustive account of the Master's wonderful life—Romsin Rolland	7	6	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR —M. K. Gandhi	17	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	TALES FROM SANSKRIT DRAMATISTS (The famous plays of Bhasa, Sudraka, Kalidasa, Sri Harsha, Bhavabhuti and Visakhadatta)	5	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15	0	INDIAN TALES OF—Fun, Folly and Folk lore	5	0
BAPU—MY MOTHER—Manubehn Gandhi	2	0	FAMOUS PARSIS	7	6

Obtainable from:

"INDIAN OPINION"

P/Bag, Phoenix, Natal